نوټ: اسم کتاب در صفحه ۴ سطر ۴ ذکر شده.

بسم الله الرحمن الرحیم

حمد و ثنا ده هغه خدای ته چه انسان ی په ژبه او بیان لوړ کا او تمیز ی ورکا له نورو حیوانانو په نطق: او ویناسره او خپل کلام پاک ی نازل کا په افصح فصیح بیان سره په هغه معجز او ابلغ دی له کلام د ټولو بلغا او فصحا ستاینه او سپاس دی هغه خاوند لره چه بلیده ده نسته بل خاوند او نه بل بلود دو گریو ښښتن دی دی په انسانان پخوبه و بخرو یالی او د هری بلیغی وینا ملهم دی درود نا محدود په هغه پیغمبر دی علیه الصلوات والسلام چه موږ تی راو ښوله سمه لار او روده

بیت

دی دی رهبر د کائنا تو تر ده جار سم

دی دی نا مور د مخلوقا تو تر ده جار سم

خدای رحمتونه دی وی دده پر اولاد او اصحابو چه پر اسمان د هدی

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهبر ستوری دی او د پیغمبر دګوتی خلاف عمل کړ دوی ئوای د دین
سپه سالار به له موږ ه ورکړ وای او د رحمت ور بو نسکور

بیت

د بېړی د آسمان ستوری | ځی رڼا ی لوری په لوری
ستېپه زموږ می کړه رو ښانه | ذوی د وی ځوبنه پخانه

بخاص کړه د خدای رحمتونه دوی نازل پر ځلوروپا رانو د نبی پر غوره

ملګریو او د ده پر ټولو خاندان اما بعد په دی پوهی شه چه دنیا د انسانه

غوره خاصه ده او د نطق تاج سخن د کرمنا تاج دی چه خالق تعالی د

خوره خاصه آدم پر سر ښکور کړ او پیهره زمانه کی خدای تعالی پر انسانانو کی

غوره شاعران او د دنیا خاوندان پیدا کړل چه الشعراء تلامیذ الرحمن د ګڼل سوا

او د دوی دنیا وی بر کلمه داسی خوږی دی چه انسان زړه انشراح په

موی او د خوږو وزن ومرهم وی زه چه محمد هوتک یم او په اصل پښتون

په قندهار کښی اوسم له پېره ده چه په ویلو د داسی دنیا وبخت یم او د پښتو

او ورځی می هم دغه کار دی د ا د پېرو قوتونه تېر سول چه ما غونبته چه زه د پښ

شاعرانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاعرانو تذکره و کاندم او د دوی احوال سره راټول کاندم مګر زما ښی ماته فراغ نه ورکاوه او دا هیله می په زړه کی وه چه سوه ځکه چه پر قندهار د ظلم او د جفا تورتم پروت وه او هیڅ آرام نه درلود او نه فراغ ګاهی به مغولو چپاو نه کړل او ګاهی به د ګرګین د ستم سوران وه اوس په حق تعالی موږ خلاص کړو له هغو ظلمو څخه او فارغ سوه زړونه زموږ او زموږ ملک حاجی میرخان علیه الرحمة دوی له قندهاره یا ستمه او پښتانه ی د دوی له جوره آزاد کړل نو زما زړه فارغ سوله اندوه او قلم می را واخیست هغه وقت په زمانه ارادی خبر سوم موږ د پښتنو دسترګو تورا امام المسلمين و ابن قاتل الرفضه والکافرین شاه حسین ادام الله دولته الی یوم الدین بیت

د پښتنو پادشاه حسین هوتک — په ملکانو کی دی دی لوی ملک
د حاجی میر غلجی زوی ګڼت — خالقه تل دوی ځلان داغی

نوی زه وغوښتم خپل دبارته او ماته ی تشویق وکا او الطاف ی ښکاره کا په دا خپله اراده پوره کاندم او د پښتنو شاعرانو حال سره راټول کاندم خله چه زموږ پادشاه او د نیالم خیلو دی په سر شاه حسین خلد الله ملکه و سلطنته ویخپله هم د ښی ونیا خاوند او د پښتنو د شعر شوقمن دی نو ما وغوښته چه ژر ژر

(c) ketabton.com: The Digital Library

لي سي او د پښتنو د شاعرانو احوال بتول کړي سي ښکاره دوي په مالد
د ډیرو شاعرانو د پښتنو احوال ندي راټول کړي دي او هغه وقتونه
زیدم له وګړیو تخمی د ډیر سبه حالونه او ړندي لي دي او اوس هغه متو
لل الله په غوښتنې کا بزم د دي کتاب نوم دي پټه خزانه ځکه په دل
راغلي دي په پټه واو نو ښکاره خالق تعالی دي لمتوله مسلمانان
موبږ د پاچشاه سیورې دي تل وي او دایم په دغه کتاب چه ما
او ورځ و د جمعه ۱۶ د جمادي الثاني سنه و سنه ۱۱۴۱ هجري
درو خزانو منقسم دي لمړي خزانه په بیان د هغو شاعرانو په چه
دوهمه خزانه په بیان کي د هغو شاعرانو چه اوس ژوندي دي
په بیان لبئ د هغو اربقیتو او ښځو چه دو پښتنو نه بانه

لمړی خزانه

د هغو شاعرانو چه پخوا تیر سوي او موږ ته د دوي وینا دي ښکاره
المشایخ قطب العارفین و زبدة الواصلین بابا هوتک علیه الرحمة

(c) ketabton.com: The Digital Library

تولد شوی و او د تولر پلار بابا غلجي و رحمة الله علیه چه پخپل وقت کښې مشر گڼل کېدی د پښتنو
بهوتک په التغر کې زیږیدلی و په سنه هجري ۶۶۱ کې او هغه وقت چه لوی سو
نو ئې کار د خدای عبادت او په التغر او سوری کښې د قوم سردار او بادار و نقل دی
چه په هغه وقت کې به بر ځل مغولو دار غله او پر غام و لوټ کاوه التغر او اولان او کلات
یې تالاکول بابا هوتک خپل قوم ونه راټول کړل او د سره غر سر دی پر مغولو شخړه بوتله
پر دی جگړه کې مغول تالا سول او د پښتنو گڼ ډیر و وژل ماته خپل پلار داود خان
داسی نقل وکا چه سوری غر په دغه روغ د مغولو په وینو داسی لړل سو چه پلو شو
د مریه بریښنا مئه کا په دی شخړه کښې پښتانه لبر او بی خواک و چه د سره مغولو
پیتبر راغله او اخیستدی و کانو یو څو غښتلی د بابا هوتک خپلوان و مړل بابا هوتک
په لوړت ... داسی ... بولوله او په غیشوی د مغولو تر ترخ نه څیرل غښتلو میړو
بچه دا سندره اوریدله په جگړه تودیدل تر څو چه سوری غری د مغولو په وینو ولاړه
او تول ی پېنا کړل هغه سندره زما پلار علیه الرحمة داسی راته ویلي

بیتونه

پر سوری غر بل راته نن اور دی || وگریه جوړ راته پیغور دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر کلی کور باندی مغل راغئ
غنبلیو تنگ کړی داموواردی
په پښتنا یی یلغلمو دی
آدمرغی غنبلیو راسی
توری تیری غشی ترلاسی
زلمو په غشیو کړی وارونه
وروړاندی کړی چنل تترونه
زما د زلمو وینی بهیږی
میرځی زغلی او تر هیږی
پښتنو هلی پر غره جنگ دی
مهال د توری دی د ننگ دی
زلمو پرننگ ځانونه مړه کړه
د پښتنا مخکی ساته کړی

هم په غزنی هم په کابل راغئ
مغل راغلی په تلوار دی
پر کلی کور باندی مغل راغئ
پر تنگ ولاړ د پښتنا سی
پر کلی کور باندی مغل راغئ
د تیرو تورو گزارونه
پر کلی کور باندی مغل راغئ
مخکی او غرونه په سر کیږی
پر کلی کور باندی مغل راغئ
سور غر په وینو د دوی رنگ دی
پر کلی کور باندی مغل راغئ
دښمن په غشیو مو پیده کړی
پر کلی باندی مغل راغئ

نقل دی چه بابا هوتک د مغولو سره ډیر جنگونه وکړل او دارغنداو پوری خوا ته ی وشړل او هر کله به د اتغر او مرغی غنبلیو پر دوی یرغلونه کړل او په غرونو

*مغول

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مغول ننوتل بابا هوتک په سپین بږیري سوځري نه او یا کال وپه سنه ۷۴۰ هجري وفات سو

ذکر د کاشف اسرار شیخ ملکیار په د بابا هوتک

مشر زوی واو تر بغه پلار وروسته دی د قوم د مشرتابه بګړی په سر کړله نقل کا ...ی چه ملکیار بابا ډیر غښتلی او توتمند سړی و په جنګو کی به له لسو تنو سره به وپه هغه سنه چه بابا هوتک وفات سو ملکیار بابا د پخو ویشتو کالو زلمی و هسی وایی چه ملکیار بابا د سیوري په لنوکی ډیر پهلوان را تول کړل او هلته یی کارینه وکښل او خپل زلمی یی پته کښېنتو کړله و کمار ل مغول چه په دغو د اینو غوبږن سول پر سیوري یی یرغل وکا او د ملکیار بابا سره ډیر سخت جنګونه وسول په دغو جنګو کښی د پښتنو یو زمانی سوی او ځنی ولاړل مړه ځنی او هغه وب ته ځنی هم وخاته وانړی خواته هلته یی خپل زلمی سره یتول او بیا یرغل مغول یی وشړل او سیوري یی بیا وډان کړی هسی نقل کا چه په سنه ۷۴۹ هجري کی په پسرلی ترنګ ډیر ډک سو په سختو نیزو او په یوه میاشت کی چه نوموړی او خوراک ګ غاړی غاړی بهیدی ملکیار بابا چه د ترنګ څنډو ته راغی هسی سنده یی وویلی

سندره د ملکیار بابا

ترنګ بهیږی د ترنګ بهیږی غاړی ترغاړی زما زړګی خو خپل لالی غواړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

که مړ وزده مړ وزده + د ترنګ مړ وده + خاوند درې ده + چه درد کی موجی زما خیال سوده

که نیزدی نیزدی + نیزد بیلتون دی + نژده نیز ورمی + په ویرژ ړلی + په غم ژبون دی

که اوږدی اوږدی + په ذره می اوږدی + دا اوس بوچ کا + دویر نیز وند + بل د پیر په زور ردی

ښمنځنه یوسه + سپینی سپو ږمیه + ورته وایه + چه ترنګ تال کرم + ستا له خوا تکیه

که خیرو خیرو + او بوسوان کړی + بل ملګیار دی + پانه لیار دی + سوب ی بجان آباد

نقل کا چه ملګیار بابا دا سندرې وویلې د خاوند په قدرت ترنګ یو اوبه د لرګی راووتې او دلته درود
دیوی څنډی او بلی څنډی په تلو او غږ د لبن بند سو په ترنګ یو پل جوړ سو ملیار بابا هم
پر دی پل تیر سو او خپل مقصد ته واصل سو نقل کا چه یوه ورځ ملیار بابا
د خپل تره توخی کورته ولاړ او د خپل تره زوی نور بابا یې ولید چه غشی تیره کا ملیار غوښتل چه
وکا چه تربوره دا ښکری هغه ویل د مغولو په جګړو کی ستا ملا تړم ملیار بابا دعا وکړه ورته
چه تربوره تل سوبمن اوسی وایی چه هر وقت به نور بابا په جګړو کی بری موند او ماته ی د هیچا
په یاد نده هسی نقل کا چه یوه ورځ د مغولو تالان پر سیوری راغی او هغه وقت
د ملیار بابا په کلا کی څوک نه و پیر ته له ښځینو نور بابا چه خبر سو ژر ی ځان هغه کوت
ته ورساوه او په یوه تن ی مغوله شړل او دیری مړه کړل دا ټول د ملیار بابا د دعا برکت و

ذکر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د مقبول سبحانی غوث صمدانی شیخ خرښبون سړبني رحمة الله علیه د پښتون بابا
د کسي د عبدالرشید بابا و څاوند تعالی ده ته ښکاره کمالات او کرامات ورکړي وو د خدای
په عبادت به بخت و نقل کا چه د پلار په ژوندکي لار رخصت سو او د خپلو اولاد وسره
راغی که کسي ته غورږی مرغن ته او کله به و لاړ د غندان غره ته او هلته به ی خدای تعالی
ستاید او ثنا نځه او په کال کی به یو وار تلی د خپل ترور بیبتني نیکه لیدنه به ی کوله او سیلهٔ وفات
به ی هم زیارت ته ورتلی خرښبون بابا د شیخ اسماعیل سړه چه د بیبتني نیکه زوی ځو لوی سو
او هغه وخت په خرښبون د کسي له غره غندان ته نه تلی نو اسماعیل بابا به ده سره د بیر
وشړل سپی والی چه یو وقت خرښبون بابا او اسماعیل د سړبن او بیبتني نیکه په مخ کښې
ناست وو دوی کور و د کسي بیا غره نو خرښبون د پلار او ترور لخوا په ټګ او رخصت
ماذون سو اسماعیل نیکه داسی زاری وکړلی

که یون دی یون دی + مخکې بلیتون دی + له کسي غره ځځ + ځي خرښبو ندی
که ورو وره وروره + خرښبون ورورره + ته ځبلیتون کړي + زما و پیر ته ګوره
په څیرو مرغۍ لړ + تورسا کړي له + همزولي یا ته + ځه څه برځی له
د خدای دیار + خرښبون یاره + په بیر مونکړي + زمونږ کهول واره

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړه مې ربړی + یار مې بېلېږي + بیاتون یې اوږدی + ځان په سو ځېږي
نقل کا چه اسماعیل بابا خرښبون بابا ته عبرګون وکاوه

څلوریځ د خرښبون بابا

بیلتانه نار مې وسوه په کور باندې | زړه به هېرېږم چه به څه وي کلېښ په وړاندې
له خپلوانو به بېلېږم په سر وسترګو | دواړه سترګې مې په وینو دي ښه راندې
اسماعیل ستا تا روحي زړګی مړی کې | بیلتانه خرښبون بیا له تا پردې کې
نه هېرېږې که مې بیا نه ستا یادې کې | په چېرو د ویره به پرې سي زړه مراندې
څه څه چه ارمېد دیون مې دي ومېخ کړه ته | دیانه څوري به اچوم وترځ ته
ستا سي یاد به مې وي لېښ زړه وسیځ ته | که دا محکه غزونه توراشي لاندې باندې

نقل کا چه خرښبون بابا ولاړ به مرغه کی ښیشت سو او رحلت یې هم وفات سو په کال هجري
و ۴۱۱ وروسته یې زامن یې هم په غوره مرغه کی او سېد له او د کاسي اولاد بیا ...
ولاړه د کسي غزه او پښین په لنتو کی ښیشته سول او د کند او زمند اولادونه چاره
سول او ولاړل د ننګرهار او خیبر او پېښور لنتي ی وینولی

ذکر د قدوة الواصلین مظهر تجلیات الهی شیخ متی خلیل غوریاخیل سربني علیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

الرحمة الله الولي شيخ متي د شيخ عباس زوی و چه عباس د عمر او عمر د خليل زوى و خليل
د غوريا غوريا د كنده بن خرشبون زوى و چه حضرت سربني قدس الله سره له زامنو څخه و
زما پلار عليه الرحمة و ماته داسي نقل وكا چه د خرشبون عليه الرحمه مرگ په مرغه كي و
او اولادي هم په ارغسان او مرغه او پښين كي سره خپاره سول څيني ورپول د
ژوب او كوږك غرو ته او امران او حسن د شيخ متي ورو نه پر سغه غره اوسيدل
چه وروسته د مشرورو په نامه مشهور سو د خواجه امران غرا وبي بي خالا د دوی
خور په پښين كي و چه هورې ي زيارت دي يو بل و روري و په گرمام كي شيخ دي
نقل كا چه شيخ متي قدس الله سره په كال هجري ٦٢٣ زيږيدلى واو په عمر د يخه
شپيتو كالو د ترنك له روده پر غاړه وفات سو او پر سغه غونډي لوى شيخ دي چه
كلات بالدسي نقل كا چه پر سغه غونډي هيڅ اوبه نوي او دلى له لي پيښا نده او لا دۀ
چه په دوبي ددۀ زيارت ته تلل د ترنك له روده به ي اوبه ور سره وړلي يوه ورځ
شيخ محمد زهير د ده مشر زوى ددۀ په زيارت كي د تنه ډير تږى وكه ي نقل د متي بابا
له قبره سره نژدى اوبه را د غوږ څيدى او هلته بها نده چينه پيدا سوه دا اوبه تر
اوس هم بهيږى او زايرين ئي څښي نقل كا چه شيخ متي بابا لوى زاهد او عابد

(c) ketabton.com: The Digital Library

او پہ خاوندمین سری وو ده اولاد و لا پل او پہ پیښور او بهرنی کی میشته سول او هلته له دوی څخه لوی لوی ستانه را وتلی شیخ زهیر د شیخ امران څخه روایت کا چه شیخ متی بابا لوی عالم او د دین مرشد و په غندان کی ی یو کتاب وکښلی چه نوم ی و د خدای مینه په دغه کتاب کی متی بابا خپل شعرونه هم وکښل او دا سی مناجاتونه ی وویل چه د زړه ونه ی وی لی کول دغه یو شعر بالخپله پلاره او مریدلی و چه نقل ی کاندم

شعر

پر لویو غرو هم په دښتو کی | په لوی سهار په نیمو شپو کی
په غاړه بوغ او په شپیلکو کی | یا د و یر ژړلو په شپیلو کی

هو ل ستا د یا د نارې سورې دی

دا ستا د مینې ننداری دی

جنډی زرغون که په بیدیا دی | د بریښنا څوانه په خندا دی
ژړنک چه غر دی په ژړا دی | دا ټول اغیز د مینې ستا دی

ټوله ښکلا دی ستا له لاسه

ای د پاسوالو پاسه پاسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

که لمر سره بنا ندې ی سپین دی | یا د سپوږمۍ تندی ورین دی
که غړدی ښکلی پر تمین دی | لکه هنداره مخ د سپین دی

ستا د ښکلا دا پلوشه ده
دا یو سپکه ننداره ده

دلته لوی غرونه زرغونیږی | د شړوندو ږمی بکښی چلیږی
بوراوی شا وخوا گرځیږی | سترگی لیدو ته یی هسیږی

لوی خاونده مقتدر ته ی
تل د نړی په ښکلا یده ی

خاوند ښکلی ستا جمال دی | ښکاره ی لوی پلو کمال دی
که ورځ که شپه که پیری کال دی | ستا د قدرت کمکی مثال دی

ستا د لوړو یو رڼا ده
دلته چه جوړه تماشا ده

زړه می دا ستا دینی کور دی | سوی د عشق په سو ځندا ورډی
رپی وتا ته ستا پر لور دی | بیلدی، هیڅ دی ورکړی پلور دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د جمال په لیدو ښاد دي
که نه وي د غم نو برباد دي

په غرو کې ستا د عشق شیلکې دي
د دې نړۍ په عشق سمې دي
که غنم که وربشې که پنډ نري دي
ستا د جمال خرې پرشې دي

چې پر دنیا مې سترګې پرې سوي
ستا د جمال په ننداره سوي

نه هسک نه محکه و تورتم و
تیاره څېره د هتول عدم و
نه ابلیس نه ئې آدم و
ستا د جمال سو چې پرتم و

په سو ښکاره ښکلې دنیا سوه
ری خلق
د پېغ پر لورې ی رڼا سوه

زه چې خرګند پر دې دنیا سوم
د ښکلي مخ په تماشا سوم
ستا پر جمال باندې شیدا سوم
لیونی ستي را حلا سوم

په ژړا ژاړم چې بیلتون دي
یمه پردیسی بل مې تون دي

دړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وګړ يو ولي متي ته زاري | سوځي ئې اوري غاړې ناري

ته غواړي ته والي ته باري | خپل قوم او کور و کلي ته ژاړي

چوڼې چه بېل سي ئې له غواسي

تل ئې دښه په لور ژړا سي

نقل کاوه سي چه د شيخ متي عليه الرحمة کتاب د خدای مينه به تل دده پر هديره پروت وو او دوګړيو به سبق پاره کې به غول او هر چا به ويل نو به ئې ژړل سبق وقت چه مغول راغلل هغه کتاب ئې وانيست او ورسته نسوه څر ګنده چه څه سو

ذکر د جهان پهلوان امير کروړ زوی د امير پولاد سوري غوري نقل کا مؤلف بدة الواصلين شيخ کته متي زی غوريا خيل پخپل کتاب لرغوني پښتانه کې چه دی نقل کا له تاريخ سوري محمد چه په بالشتان ئې ليکلی او صوندلی و شيخ کته عليه الرحمة هسي وايي چه په تاريخ سوري کې راوړي چه امير کروړ د امير پولاد سوري زوی و چه په کال ۱۳۹ هجري د غور په منډيش کې امير سو او جهان پهلوان ئې باله وايي چه د غور کوټونه او د بالشتان او خيسار او تمران مانۍ او بر کوشک ئې ټول ده نيول او د رسالت له شهول ئې په خلافت کې ډېر لو ملکونه و کړل نقل کا چه امير کروړ ډېر غښتلی او پهلوان و په يوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تن له سلو جنګاوره سره جنګیده ځکه ئې نو کروړ باله چه معنی ئې ده ټینګ او سخت وائي چه
امیر کروړ به په دوبي زمین ډېر ډېر کې وا د هستندی ماڼي درلوده په کهنتېت د مندیش پښتان
وا او په دغه ځای کښې ئې بنګاره کاوه او عشرت په تاریخ سوري کې راوړي چه دا امیران له بریو
پخوا او باشتان او بستکي وا او دغه سوریانو می له اولاده دي چه د سهاک له پښته و
امیر پولاد په هغه دعوت کې شریک و چه ابو العباس سفاح د بني امیه سره جګړه کړې له او ابو مسلم
ئې هم مرستې و تاریخ سوري محمد ابن علي البستي داسې کښلي دي چه د عباسي دعوت په جنګو کې چه امیر کروړ له
ډېرې سوبې وکړې لی نو ئې دا بیتونه و ویل چه ویارنه ئې بولي هغه دا دي په شیخ کټه علیه الرحمة
تاریخ سوري را نقل کړي دي

ویارنه د امیر کروړ جهان پهلوان

زه یم زمری پر دې نړۍ ملا اتل نشته | په هند و سند و پر تخار او پر کابل نشته
بل په زابل نشته | لما اتل نشته
غشی د من مې ځي برېښنا پر میرځمنو باندې | په ژوبله یرغالم پر تښتېدونو باندې
په ماتېدونو باندې | لما اتل نشته

زما د بریو پر خول تاوېږي هسک په نمنځ ویاړمه | د آس لسوو مې مځکه رېږدي غرونه کاندم لتاړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرم ایوادونه اوجامه — لا اتل نشته

زما د توري تر شپول لاندي دي هرات و جروم
غرج و باميان و تخار بولي نوم زما په اودوم
زه پېژندويم پروم
لا اتل نشته

پر مهو زما غشي لوني داري دښمن راځينه
د جېړ والو د پر ځغلوځم تښتي پلن راځينه
رپي نه سون راځينه
لا اتل نشته

د نورنج سوبه مي د توري بيخ سور وکړه
پيا داري مي لو راوي دکول د سور ولسه
ستر مي تر بور وکړه
لا اتل نشته

خپلو وګروره لور پېرزوينه لوم
دوي پېرادينه سېند با مم ښاغروزنه لوم
تل ي ودنه لوم
لا اتل نشته

پر لويو غرو مي وينا د دومي نه ېخښېږي تال
نړۍ زما د نوم مي بولي پېر دريځ ستايوال
پور ځو شپو مياشتو کال
لا اتل نشته

شيخ کته عليه الرحمة لتاريخ سوري نقل کا چه امير کروړ عادل او ضابط او د ښه وينا خاوند و ده به هر کله شعر ونه ويل پېکال سنه ١٥٤ هجري د پوشتنج پېچنګو لښن مرسو د تره د وروستي نه وي امير ناصر ايوادونه ضبط کړل او د غور او سور او لبست او زمين داور په مخلو خاوند سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د شیخ اسعد سوری علیه الرحمة شیخ کته یکتاب کی د لرغونی پښتانه تاریخ سوری سی نقل کا چه اسعد سوری پغور کی اوسیدی او هلته د سوری خاندان پپادشاهی کی د دیر عزت منده و شیخ اسعد د محمد زوی و چه پکال سنه ۴۲۵ هجری په بغنین کښی وفات سو شیخ اسعد علیه الرحمة د دیر ښه اشعار و یال نقل کا چه سلطان محمود غازی پر غور باندی د امیر محمد سوری رحمة الله علیه سره جگړه وکړه او په آهنگرانو کی ی محصور کا په دی وقت شیخ اسعد هم د آهنگران په کوټ کی و هغه وخت چه سلطان محمود علیه الرحمة امیر محمد سوری و نیوا و بندی ی بوت غزنی ته نو امیر محمد سوری په خورا زره ورا و عادل او ضابط امیر و له غزنه د بند مړ سو او شیخ اسعد په دوست ود امیر محمد سوری پر مرگ ی داسی ساندی و ویلی په یوه بو لله کی چه قصیده په عربی ده

وله فی القصیده

د فلک لیچارو څه وکړه هم کوکار | ز مولوی هر گل چه خاندی په بهار
هر غښتول چه په سیدیا غوریدیه وکا | ریژوی ی پانی کاندی نار پنار
د دیر عزت د فلک څپیره شند کا | د دیر سرونه کا ته خاوره لاندی زار
دوا لمن لسره تول پر یا سی مړسی | د بی ورته لودینی توی کاندی خونخوار
چه لسبرمه دی زمری رپی ز نگلو کی | لا او کوبه ی ډاری تیرو جبار
هم ی عشی سکنی ډال د زړه بلور و | رستمان څنی څغلا کاندی کا پدار

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ملاوې نکوېږي پغنبتليو
پيوه گردبنت کې پرېباسي لېږمه
څه تيرې شه ظلم کاندې اې فلکه
پو يېر نژلو لو زکړې پزېږه لړاپېړه
هيڅ روغې ې په زړه نسته ستا له خوړه
له تير پو دې او نبې ثاتې له اوريحيو
نه لاس و اخلې لحوړ نه لورې
نه زړه وسوځې په سيچا باندې
نه وصل کړې يې لېل مينه
ستا له لاس دې پراته ژوبل نگيروي کا
کله غوځي کاندې مرا ندې دژړه گيو
کله تکې واچوې په نانې وليو
کله غوړځوې و الکمن له [illegible] پلازدونو
زموجبير ذره و لوزدنن ييا وعشق ود لشيتة
په سورليو باندې ويرسپر يووت ليا سه

دا فلکـسـبر و کاڅه کا بې گزار
نه ې عشق نه لنډې وې نه ې سپار
ستا له لاس نوې هيڅ گل بليه خار
په نتليو او سوې د غم نا تار
ببلوې په ژړا ژړه يېن ليار
چيې ژړې پورته ورته ستا له شنار
نه ملاکړې لبې وزلو له تزار
اې رمانحت
نه په پيوړې له گردبته له ملار
نه درملي تپونه د افگار
مېرپلو ته تپي زړه ونه يې عار څار
کله تيرباسي وگړې هو جنيار
کله شيرې کړې گريوان دنمنحي چار
کله کنبينوې پچاوروکې با دار
و دژوبلله په دې عشق هزار
محمد و الکمن چه ولاړې ييل دار

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو وار سو اسیر پلاس د میر شمنو
په سماوی وو دان آهنګران و
د محمود د ژو بلو سره پلاس کښیوت
تنګیالیو لره قید مې بنده ده څکه
سر سړی ی غوره ښاوه هلویره کا
پدی ویر د غور وګړی تور ټکړی سول
ګوره ښاځی رنی او بنی لدک غزولو
نه ښځه زرغا د غزولو د بید یاده
نه غښتول بیا زرغزیزی بیلا سنو لو
نه له غزچه بیا راځی کاروان د منکو
د پسرلی اوره نودی او بنی تو یند
دا په څه چه محمد ولاړ له نړیه
نه منکاریږی ښځه سور د سور بلیتو
چه به نجلیو پیه نښا پکی خندله
ښځه غور په ویرنا تار دوالمن کښیوست
لاس د مات سه ای فلک چه دو کا

اشغال ی وکړ قبر له بلوار
په تمکینه و پیر درست جهان اوځار
چه غزنه ته ی باتلی په تلوار
سه ی والوتله ښکته پر دی لار
د نمر یوځ بیګا یو کله وی څوار
پدی ویر رنا تیاره سوله دبنار
د اکرونګی سانډی لی پښور بار
نده ذرکیو پیمسا دی کهتار
نه بامی بیاهسیده کا په کهنار
نړا دروی غورته بیا جوپی دشار
مرغلری به نیسان نکړی نثار
په ویرنه ی سرغور لتول سوګوار
نه ځلیږی ښځه لمر پر دی دیار
چه به بیغلو کا اتن قطار قطار
ښځه غور سو د جاندم غندی سوار
محمد غندی زمری دمرینی منکار

ایمنی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شین زرگی فلک ولی لاولاری ... ای دغور غرونو پرته سنوی غبار

ملکی ولی پری دلو پیرلوزی ... لاندی باندی سره ورکړا داشعار

په زمری غندی والمن ځی لجهان ... په ټوک نکری په نمری باندی قرار

مینځ پتا ای محمده دغور لمر وی ... په نمری به ندوی ستا دعدل سار

ته په ننگ دی ولاړ ښتنگ کښ مړ سوی ... هم به ننگه دیه ننگه کا ځان نجار

که سوری د تیگ و پرکاندی دیر غزن ول ... هم بویاری ستا په نوم ستا به تبار

پښتنت کښی د دوه ترون پزموبږ و اکمنه

هم پتا دوی دیر لور د غفار

ذکر د بنکارندوی علیه الرحمه په دغور و پوه سه پدی چه شیخ کته متی زی
رحمة الله علیه کښلی دی پکتاب لرغونی پښتانه کی چه پتاریخ سوری کی دی چه بنکارندوی
پښتنه دغور و اوکله کله به پښخزند اوبست کی هم او دسیدلی پلاری احمد نومید او
دغور دیر و زکره کولستوال و بنکارندوی د سلطان شهاب الدنیا والدین محمد سلم شنسبا کو
بیادشاهی کی حضور او ددرباوی خاوند و او هغه وقت چه هغه سلطان پرهند یرغل کاوه
بنکارندوی چه شاعر او عالم سړی و هم د هغه سلطان په لښکر و کی واهسی
وایی چه بنکارندوی پیمنځ کی د سلطان محمد سام او سلطان غیاث الدین غوری

دستاینې قصیدي لري چه ویلي دي محمد ابن علي ولي په سبب کښې ماده د لولو غښت
کتاب وېدی اوله هغه ځني مي دغه ویلله چه د محمد سام علیه الرحمة ستاینه ده کښله

القصیدة في المدح

پسرلی ښکلونکی بیا کړه سنګارونه — بیای ولونل په غرونو کی لالونه
مځکه شنه د ښوند شنه مني شني سوې — طیلسان زمردي واغوسته غرونه
د نیسان مشاطي لاس د مجید ودی — مرغلرو باندي وښکلل بڼونه
د غوټو لو څنډي خاندي وریدې ته — زرغونو بنو کی ناڅي زلمي ځوانونه
لکه ناوی چه سور ټیک په تندي وکا — هسې وګانل غوټو و سره پسولونه
مرغلري چه اوره د څونو لیه — پیځلای سوه راند څپاره د ښتونه
زرغونو مځکو کی ځلی کا لکه ستوري — چه پر هسک باندې ځلیږي سپین ګلونه
سپیني واوري ویلیده کاندي بهیږي — لکه اوښکي د مین په ګر بوانونه
هر پلو ښی والی بها ند خاندي — له خو ښیه سره هې له سینګرونه
هر پلو د ګلو و بزم دی لو نلي — تو ارا غله له ختنه کاروانونه
د مسیح په پو مهرو زوندون بیا موند — پسرلی مګر مسیح سو په پو کړونه
له مړه وخاوروی آغلي ګل را و یوست — وچ بیدیا او غرې کړل د جنتونه
سري جاجي چه رامشت کړ رامشتګرو — ګهیځ چوني چه په بن وکا بوغونه

پهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بربڼ چه بڼغ د چونیو نغوږ بیده سی
د زلمانا پی داغلی دی پر جنب یو
د پو پلوڅ سورکړی پسرلی دی
د هندارو په ډیر غرون سپین دیم نګن دی
پخور ځنګ غوړ ځنګ لیخولی څګوند باسی
ښد چونی پستایه د جندیو موږ سی
د تشنب د کهالد ختلی لمر دی
د بندو او روی درست ایوادور غونکی
پزابل چه د بری پرنیلی سپور سی
نه ئی شوک څخ تددری د میر شمنو
د اسلام د دین شهاب د بری لمر دی
هره بلا چه دی پر هند و سند یر غل کا
په پسرلی چه ئی تیزون په اټک وکا
نه به د ښمنی غندی رون ستوری په سپک ځلی
نه به داوی جګړن د سفیا پلوری

توا پخندی سره پیودی اشلکون
لکه پغلیه غنتی کاندی مکیزون
یو دبل پخاره اچوی لاسون
چه پړ او رو باندی ځل وکا لمرون
لکه شن پانی شنا کاندی سیندون
ښه موږ سم د سلطان پښتون
د پسرلی په مود و دان لده زغون
له قصداره تر دیبل ی یو بون
بلا هوری د میرانی ګزارون
نه ی توری ته تهیګری کلک دالون
تور ستهان ی کړ رنا بیجا دون
رنوی تورو نری په شهابون
خاره خاره تری سو للهٔ زرون
که څه پور ته سی لغوره دیر میرون
نه به بری شوک د هند پیاره بنهرون

(c) ketabton.com: The Digital Library

به ځوک زلمي د غور سره راغونډ کا
یو ځاوند شهاب الدین دی چې ی وکا
به جوپو جو پو جګړې ی هند ته یون کا
نن پسینه بانډی تیر یوی پر غل کاندی
ځیان سینډی هم لړزه ایلایي کا
پېهر کال اټک دده بندرا غلی کاندی
پښتو نخا ښکلی زلمي چه زغلی هند ته
زرغونی ځنی اغوستی وی دی جوړ ته نو
هر ګهیځ چه لمر ځر کیږی له ځا تیږه
کله بریځ وی له غرمه وی کله بر تل وی
د شهاب جګړې به نه کښیني لز غلو
زمری کله کانړی ځان له بر غلګر یو
یا به جنګ کا د بریو رتي پهند کی
یا به وران کا بود توتون د بمبهو
پر نا ادی ته تل د دین شهاب

د داور توری به چری کا ځلون
په برلوری هر ایواد ته یر غلون
چه د غور بادار بیټ وکا زغلون
په پرتم ی زمری ریږدی په زنګلون
پر اوږ وورپی د غور بانو ښه ایړون
غورووی په ځنډ وخپل پاسته سالون
نوآ غلیه بیغلی کاندی اتڼون
بته بید یا هم پیو للي وی ځانون
ځو چه یو ښا د لوید یځیه ځپنون
که لرمل که لمر لویده له تر ملون
نه به پرېږدی دا زلمی ځپل بهیرون
ځوی نکامات متون ورېږون
یا به پرېږدی هم پدی چار سروان
یا به لسره کاندی یو بیو ایوادون
لوم د تل ووه به دیځ په ننګ د لون

نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوراندی ستا پتوره د هند لوري به | څو چه نښت کړی له نمري بو دتو لون

ستا پېزېر مه د خاوند لوی څښتن وی

سوړ به نو ستا برسته یونه څو چه یون

ذکر د زبدة الفصحاء ابو محمد هاشم ابن زید السروانی البستی رحمة الله علیه

په لرغونی پښتانه کښې سی حکایت کا شیخ کته رحمة الله علیه چه ابو محمد هاشم د هلمند په سروان په سنه ۲۲۳ هجری قدسی زیږېدلی او په بست کې ی لعلما او فصحا څخه لوستنه وکړه او وروسته ورا په عراق ی پیلو طو دولو اشمد څخه سمع وکړه او ابن خلاد چه څرګند وپه ابي العینا سره ی په بغداد کښې عمرونه تیر کړل او له هغه دی د عربی بلاغت او اشعار ولوستل او په کال سنه ۲۹۴ هجری قدسی له عراق بیا راغی د ری کال وروسته په بست کې وفات سو نقل کا چه ابو محمد په عربی او فارسی او پښتو شعرونه ویل او هغه وقت چه د ده استاد ابن خلاد پېتر کوی وند سو نو ده به ی خدمت کا او د هغه څخه به ی خوابه شعرونه په ادب کی د عربو اوریدله ابو محمد عربی څخه په پښتو د خپل استاد دیر شعرونه هم راوړی دی ابن خلاد چه یو ظریف او ادیب سړی و بیوه شعری درهم ستایلی دی او ابو محمد هغه شعر داسی په پښتو راوړی دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعر

ته هم بنده دنیا کاندی چه ی وینه — د خاوند پلاس کښېنږد او درېمون

ژبور ورله ورځی دنیای اروی — د دوی هم خاوندان تړ ی پوه ده

له دوی هم ی ځنی ورک سوسی تلی — پرنړی ی پخو وی پیش نه دون

که برا ی سوځی ولو لی خلق وایی — دا دنیا ده رښتیا نه ده رشتون

که بی وژلی ووایی رښتیا خبره — نور دوایی داخو سوځی دی تیرون

هو دوی هم سبندی په چالدلوید برخه — د دوی هم د خاوند پرځای پرتمون

دوی هم ژبه د دوله خوک ژبور پیرتن — دا دوسله که خوک پکا مښی قانون

نقل کا چه ابو محمد په پښتو یو کتاب کښلی وچه په هغه کښی د عربی اشعارو فصاحت او بلاغت بیان کړی وا دیوم ی و د ساتو و بنهد

ذکر د عارف ربانی برهان الساکین شیخ تیمن رحمة الله علیه زما پلار

قدس الله سره لکتاب د بستان الاولیاء چه شیخ المشایخ بستان بڑیچ کښلی دی پکال

سنه ۹۵۶ هجری قدسی دا سی نقل کا چه شیخ تیمن د شیخ کاکړ علیه الرحمة زوی و ځکه

چه دی د غور بری خواته و لاړ او هلته بیشت سو لو خلق ی اولاد او س پکا کرد کښی

منشیری

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشمیري خو په اصل دوی د کاکړ اولاد دي اودتیمن رحمة الله علیه زاهد او عابد او ولي و نقل کا چه کاکړ بابا لا ژوندی و تیمن لغوړه راغی او په دوب کښې د کاکړ بابا په ډنډی وکړه بیا وویې او په کجران کښی واوسید او دعلاء الدین حسین شام په زمانه کښې وفات سو دتیمن بابا دغه شعر ونه زما په رنه بستان الاولیاء څخه نقل کول او ما له ده څخه وا وریدل

شعر

گیهیځ زما دلبر څپره سوه زما پر کور دوي زما ره سوه

د بلیتون ورځ توره تیاره سوه

زړغ سونا څا په چه بیلتون رغی

زړه مي لړی وير سي شين دی پر اثر اړه سه څه ناورین دی

زړ عوت له او بنو می سادین دی

پښول نولیړم چه تا خون زغی

نه به بیایم نه به بیا راسی نه به تیاره شپه زما رناسی

نه به شپې راته پیخلا سی

بیلیږی چیر ی اوس دیون ځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښتن پا ردي هيري نه کړي　　　آ غليه مخ په پريا نه کړي

او ربل دي پر پښو دي وانه کړي

بيا د بل او ر کړ وون راغي

ذکر د کاشف اسرار عرفان شيخ بستان بړيڅ قدس الله سره العزيز　　زما پلار عليه

الرحمة لقد ما څخه روايت کا چه شيخ محمد بستان په قوم بړيڅ و په مينوراوک ی کورو دده پلار

محمد اکرم رحمة الله عليه هم د خداى ولي واو د مينوراوک راغي بلمنده ر غاړه په يوه کوډله

کښې اوسيدى او د خالق په عبادت بدايه و نقل کا شيخ بستان له پلاره ډير فيض ومونده

د په ځواني ولاړ هندوستان ته او هلته په بنډ ليسار گرنديدى او آثار د قدرت بدى

تماشا کول او هغه وقت چه وطن ته راغى په ۹۹۸ هجري ی د اولياء الله په بيان

کتاب د بستان الاولياء کيښو او زما پلار رحمة الله عليه د هغه کتاب په مينوراوک

کښې د حسن خان بړيڅ په کور کښې ليدلي وچه په دې کتاب کښې شيخ بستان عليه الرحمة

د ډيرو پښتنو اولياء حالونه او کرامتو نه او خوارق دعادات ليکلي واو ډير ډير

اشعار هم را نقل کړي و لسنو رو شاعرانو او خپلو شعرو څخه د هغه شعر ما خپل پلار

له خولي واوريدى چه د شيخ بستان رحمة الله عليه دى

شعر چه بدلدى بو لي

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبنکي مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر که پر ما   راسه ګذر که پر ما

د مینې اور دې زما زړه کې وریت په انګار کینا   بنې تار و نار کینا

خود به ویلیږم چه مې زړه پر تا مفتون کینا   ځان مې زبون کینا

اوبنکي مې څاڅي پر ګریوان یو ځل نظر له پر ما   راسه ګذر له پر ما

وکه نظر زما پر حال چه پروت رنځور یمه تل   یو یې ناسور یمه تل

لړه مې څاڅي وینې سور یو بوخیل یمه تل   په اور جلبل یمه تل

اوبنکي مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر له پر ما   راسه ګذر که پر ما

له درد سوز تل ناري او غلبلي و همه   کړیږي سوځي و همه

یو آن مې چیرې نه آرام نه تیکاو نه دیم   نه راحت کړ نه دیم

اوبنکي مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر له پر ما   راسه ګذر له پر ما

د خوږ بوز یم لحال ته دی ای باد آګاه   یې د بې ذرلو همراه

د خیال غرت پروی بستان ته کړه د مهر سنبل   ګوري له ګنا د ګوا بښل

اوبنکي مې څاڅي پر ګریوان یو ولې نظر له پر ما

راسه ګذر له پر ما

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکر د امیر المفضل شیخ رضی لودی علیه الرحمه پلوه سره یو دی چه کامران خان ابن سدوخان پښتون صفا کښی په ۱۰۳۸ سنه هجری قدسی علی صاحبها التحیه والصلوة والسلام یو کتاب ولیکلی چه کلید کامرانی ئی نوم و یو دی کتاب کامران لکلی د شیخ احمد ابن سعید اللودی چه په ۶۸۲ سنه هجری کی لیکلی او نوم ئی اعلام اللوذعی فی اخبار اللودی دی هسی نقل کا چه شیخ رضی لودی د شیخ حمید لودی وراره و چه شیخ حمید ملتان پاچا سو نو ئی خپل وراره پښتنخوا ته ولیږی چه خو غښه خلق د اسلام دین ته راولی شیخ رضی راغی دوه کال ئی کښی تیر و کړه بیا ئی هلته ئی ډیر مخلوق مسلمان کړل نقل هسی کا نصر د شیخ حمید زوی ملتان کښی د ملاحده لداستانو سره کښینوست او لاده ئی تخوی د الحاد او اسماعیلی فرقی عقاید زده کړل او وګرځیدی د دوی په اعتقاد او ملحد سو چه شیخ حمید رحمة الله وفات سو نو ئی پر ځای نصر کښینوست او د الحاد ترویج ئی غوره کړی او قرامطه ئی راوستل شیخ رضی علیه الرحمة چه سو چه مسلمان د خپل تره ورنصه ته ئی داسی پارسه کی وښبل او وی ستول

پارسه کی

د الحاد پلور دی تر پیل	ګروه دی زمونږ و کوراوه
مونږ رونډلی په ښه یارنه	تا پټور وتور ازاد د
لرغون ولی ګرځیدلی	چه دی ګوښی ای اده

امغز

(c) ketabton.com: The Digital Library

سخه ګروه دی اوس آره کړه — چه پلر ودی رناوه
لودی شاپنا مه سپک سو — کړه سر ځو مو درناوه
لفر نه موبی له کهال — لودی نه یکی په کاوه
زموږ رغاوه شاله ګروه — دوړ خلوی په سغاوه

شیخ احمد لودی هسی نقل کا چه لفر لودی هسی د شیخ رضی رحمة الله علیه عنه لوت دا

دالحاد پیتور توړن سوم — زه لرغون خو ملحد نه یم
زما دبنده هسی تورا کړل — نه ملحد یم د دښنه یم
له اسلام نه تر پلمه — تورانو تخه په ترلیه یم
ګروه می سخه لرغونی دی — اوس هم ګروه پلرغونه یم
داسلام پر هسک به ځلم — د تورانو ته تیاره یم
دلودی ناوی سنتی یم — د حمید نه لوی کنهال یم
تورانی د بنن چه وایی — زه لګروه په آره یم
دای تورتاسی دره هوی — زه صومن شاسی په تله یم
ه د بنو دیناوی مغزه — زه لودی یمه ځوزه یم

عفو الله الماضیین ورحمة الله علی الذین اعتصموا بحبل الله المتین

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د مقبول ربانی شیخ عیسی مشوانی رحمة الله علیه هسی نقل کا خواجه
نعمت الله هروی نو سنه ی مخزن افغانی کښی چه په دوران د جهانګیر پادشاه
ی وکښلی چه شیخ عیسی په قوم مشوانی و او په دالمری سکونت کا او د شیر شاه سوری
په دوران کی ژوندی وه هسی وایی چه یو شپه شیر شاه ته خلقو وویل چه عیسی شراب خوری
کا شیر شاه خلق و ګماره چه ولاړ سی او د شیخ شراب ووینی چه راغلل شیخ پخپل
کور ناست و صراحی او پیاله ورته پرته وه خو اوس د پادشاه سړی چه راغی و وی ویل
ای شیخ په دی پیاله کښی څه خوری شیخ وویل راسه ته هم ی وخوره سړی چه صراحی . پ کړه
په پیاله کی شیدی را توی سوی ولاړی او د غه حقیقت ی پادشاه ته بیان کا
نعمت الله کښلی دی چه شیخ عیسی رحمة الله علیه لوی ولی و او د خدای په توحید کی بند
مشغول په پښتو او فارسی او هندوی ویلو د پښتو یو شعری دادی

پخپل کار کړی پخپل انکار کړی || کله با د رسیم ملامی خوار کړی
تخو تادری په صفتو نو || کله می نوز کړی کله می نار کړی

عیسی حیران دی پدی شیو نو
کله می یار کړی کله اغیار کړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د سلطان السلاطین سلطان بهلول لودی علیه الرحمة الله الولی

په مخزن افغانی کښې لیکلي دي چه ملک بهلول د ملک کالا زوی و په هندوستان د سلطنت لوا یسکه کړه او د خپل عم ملک اسلام لودي لایقی تخت و مخصوصی زمانی دی لودی تبر سلطنت ته پیښه د کښې ملک بهلول په سرهند د اسلام خان تر وفات راهسی استقلال د موند او تر جنګونو پس ورو سته د دهلی خطبه او سکه ووېله پانی پت او لاهور او بانسي او حصار او ناګوری د ملتان تر ځنډ و پوری ونیول او د هندوانو د راجه ګانو سره ی سخت جنګونه کړل او اتیا دیرش کاله ی په هندوستان سلطنت وکا او دیرعادل او عالم پادشاه و

په کال ۸۹۴ هجری قدسی وفات سو لله په دا ای

بهشت صد و نود و چهار رفت از عالم
خدیو ملک ستان و جهان کشا بهلول

د سلطان بهلول علیه الرحمة وفات په تبد د جلالی قصبه کی و او محمد رسول کلاتوال هونک چخیل بیاض کښې لیکلی دی چه په هندوستان د برسات په موسم خلیل خان بیانړی سی رباعی انشا کړه او د سلطان بهلول پادشاه په مجلس کښې و ویله

(c) ketabton.com: The Digital Library

رباعي

خمري اوريځ ژاړي له پاسه — کو ليد بڼ غ نا بيلتون له لاسه
يه سغه لوني کوه بېخول ستا — دا مرحبا کاستا زموږ هواسه

سلطان بهلول رحمة الله عليه چه دا رباعي ولنو بڼه پجواب ی دا رباعي سمدستي وويله

رباعي د سلطان بهلول

ملک بزرغون کړم په ورکړه راسه — توره اوريځ د داد له پاسه
حول مې د عدل به دروړن دک — جهان بزيب موږ زما له لاسه

ذکر د خان عظيم مکان خوشحال خان بيگ عليه الرحمة

محمد رسول هوتک پټخيل بياض کښې ليکلي دي چه خوشحال بيگ د شهباز خان
ختک زوی و چه په سنه ۱۰۲۲ هجری پيدا سو او د افغان خوا مړنی او غښتلی و
خوشحال بيگ ختک کال په هندوستان بندي و او بيا ئ له مغلو سره ډيرې جگړې کړي
او د اورنگزیب پادشاه سره ئ ترمرگه دښمني وکړه او په دغو تاوکښې مرسو نقل
دا چه خوشحال خان بيگ د ختکو سرداري کړله او هم ډير زاهد ی درلود
چه لکه ول شاعران و او خپله خوشحال بيگ هم د غزلو ديوان لرينه چه دده

غزلو څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رباعي

خمري اوريځ ژاړي له پاسه   کوله بڼ غوټه بيلتون له لاسه
په سغه لوني کوه ما ېځول ستا   دا مرحبا کا ستا زموږ خواسه

سلطان بهلول رحمة الله عليه په دا رباعي ولغوږه په جواب ي دا رباعي سمدستي وويله

رباعي د سلطان بهلول

ملک بزرعون کړم په درکړ راسه   تور اوريځ د داد له پاسه
خول مې د عدل به درو روڼ دی   جهان بزيب موږ زما له لاسه

د زړه خان عليين مکان خوشحال خان بيګ عليه الرحمة

محمد رسول هوتک پټه خزانه بيان (ص) کښلي دي چه خوشحال بيګ د شهباز خان

ختک زوی و چه په سنه ۱۰۲۲ کال هجري پيدا سو او دا خان خوا مړنی او غښتلی و

خوشحال بيګ خوکال په هندوستان بندي و او بيا ي له مغولو سره ډيری جګړی کړی

او د اورنګزيب پاچا سره ي ترمرګ دښمني وکړه او په دغو تاوکښی مړ سو نقل

کا چه خوشحال خان بيګ د ختکو سرداري کړله او هم ډير زلمی ي درلود

چه لقول شاعران و او چنله خوشحال بيګ هم د غزلو ديوان لرينده چه دده

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزلونه ډېر ښه دي او طلا طله مثال هم په شعر وايي او قصايد هم ډېرې نقل کا چه
خوشحال بېګ د مغولو په بند کښې وو او په د رنتهبور کوټ بندي وو پښتانه خټکان ولاړل
او ده ي له مغه بنديخانې را ويوست اورنګ زيب لښکر څو چه د ده خپل وطن
ته راورسيدى او مغه پادشاه سره ي جنګونه وکړل د خوشحال بېګ ولي اکوړه نوميږي
او هلته خټکان پراته دي پښتنکو خوشحال بېګ عالم او شاعر پيدا شو روايت کا
چه خوشحال بېګ هدايه په فقه کښې په پښتو را واړولو او ډېر کتابونه ي وکښل
او په کال سنه ۱۱۰۰ هجري وفات شو محمد رسول هوتک پخپل بياض د خان عليين
مکان داسې شعرونه کښلي دي چه زه ي هم په دې کتاب نقل کاندم

غزل

بېلا ته ډلا ته مې سترګې په خاته شي
چه خبر دي د راتلو راباندې وشي

ته خو دوس ليمانه ولاړې مرور شوې
د اخا ياري وهم ګنده نيز دا شي

چه ديدن د محبوب وکړمه تازه شم
لکه بنت په باران سره او به شي

کوره تا راباندې کومې کوه ډي وکړې
که په پيښو د رڅنې دروهم زړه مې ښه شي

بېلارمان د مغه وقت يم دريغ دريغ
که د زني سيب ي بيا د ما پخوله شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل یار د جدایی سبب کاروی | لکه روح چه له وجود د پواته شی
بخته مو بره مدد بیا راسره وکړه | چه پیغمبر کښ می بیا تللی یار اوده شی

د خوشحال سلام پوا ره و خو یارانو
ګندی بیا می پلید و سړی نه بند شی

وله ایضاً

که مسجد کوهی کندیر | وا ډه یو دی نشته غیر
یو می بیا مو ند پیهر ډوکښ | چه می وکړ د زړه سیر
بند ځای پسیر ګرزم | چه تر سر سیری طیر

خوشحال یو دینی خوشحال لدی
ورند ور دی غیر و نه یی

و من رباعیاته رحمه الله

چه هر تناب وی یا تر سنده وی | یاری له دو ړه و شرانده وی
د بد دیریږ دی په ننګ د بلا ته | بتر تر دا ند شکم بنده وی

و له ایضاً

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوښیار بېلېږي په ورمو لوږیا تړ کا   ورموند وایم که څوک مخ راته کا

محتاج د نورو نورو نغرېو شي   سري چه خپله کتهوه پاته کا

ذکر د زرغون خان جنت مکان چه په قوم نورزی و روایت کا

دوست محمد کاکړ په خپل کتاب غرغښت نامه بنی کښلي دي چه زرغون خان د نورزاد نورزی واو پکال سنه ۸۹۱ هجري مبارک ولايت هرات ته او له سفر څا د عراق د خراسان سفر وکا او دا اوزبکو پچنگو کي زرغون شبکاره په سند مېړانه وغیرت په شيباني خان سیستان ته ور سیلا نو زرغون خان له سره جنګونه وکړل چه دا اوزبکو لښکر ډېر ورمېل دوست محمد کاکړ سي نقل کا چه په سنه ۹۱۲ هجري ژه وله یم هرات ته په لجهان کښني مي د ملا ایوب تيميني څخه د زرغون خان د غزلو او شعرو دیوان ولید چه اوراق ئې وپشمېر دري سوه هم د دوست محمد کاکړ روایت دی چه زرغون خان ډېر ضعیف سو او په سنه ۹۲۱ هجري په دېره اوت کښ وفات سو دوست محمد کاکړ په خپله غرغښت نامه کښ دا لاندې دوه بیته چه مثنوي د ساقي نامې دي د ده له دیوان د اشعارو نقل کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مثنوی ساقی نامه

ساقي پاڅه پیاله راکړه | مرور يار مي پخلا کړه
اوبه توبي په لمبو کړه | اور مي مريدي اوبو کړه
پسرلي سو غنچه گل کا | زلفي تاوي د سنبل کا
بلبلان شور و فغان کا | کړيدن په گلستان کا
زاهد ورزي صومعي ته | شراب پيري ميخاني ته
هر سړي په ميو مست دی | دی بهار کي گلپرست دی
پراغوښ سړي منبي دي | د عشقو لو تندار دي
جهان ټول سور او زرغون شو | وچ راغه ښکلي گلون شو
سړي ټول شور و شغب کا | ياراني کاندي طلب که
بهار وقت د ياراني دی | ښه موسم د پيالي دی
لو ساقي پاڅه بهار دی | نن څو ندون سبا رفتار دی
دنيا پاته موږ به نه وو | تور رخاورو کښ به ليونه
په پيمانه د غم لرمي لړه | بزم ته د په پيايي کړه

پہ

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه یو دم سمه آزاد — نابناد زړه می سینه بناد
ساقی یا څه وخت د مل دی — پچوشش کی خم د مل د
وخت د میو د لیشو دی — د پیالو د کیدو دی
سغه څوک اوس د مجبور دی — چه ی جام تش ؤ شلوړ دی
مستان گرزی پیا غولښن — مستی کاندی پر غو لښن
لاس پیالس دی یارانی کا — یه په بل تاند وتختری کا
مجنون وصل له لیلا دی — د جمال په تماشا
نه عجمن سته نه بلیتون سته — نه باجو نه جهل خوت سته
ستر تاه لرزمه زا سمه — ساقی یو کړی مجلا سه
ما ته جام د ربل ولوړ دا — چه یو تش می د زړه خوړ سه
او می بل د زړه یکور کړه — لسهر جیا هر څه ی لوټ کړه
په بل څه نوی الفت دی — هتوله مهر د محبت دی
هتول اخلاص دی او صفا وی — تیاره ورکه سی رڼا وی
له زړه کم غش او دغل سی — جهان هتو له گل و مل سی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساقي ستا مهر مطلوب دی — نوبهار ځکه مرغوب دی

له ستا لوری پیرزو نوی — نوبهار به په څه بند وی

خوند به نه کا رنګ د ګلو — بی مستیو بی له ملو

نه به بزم شور تو دسی — نه نغمی نه به سرود سی

جام به تش د آرزو سی — ورک به بهار او پیرزو سی

لو ساقي یا ته بهار دی — بزم تا له امید وار دی

یاران ناست سرګی ځلو دی — ستا د جام پامید نور دی

ته رحم راسه عنایت کړه — بزم تود د محبت کړه

سر د ملو خوند د ک جام کړه — د یارانو ای انجام کړه

چه سور بزم ستې تو دی — در ته الو غوږ وسرود دی

د جهان ویر وغم هیر کا — یو دم بند په عشرت تیر کا

په په مخ کی مو بلیتون دی — د جهان سبا یون دی

د ز

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د الله تعالی پر رحم تو مرد دوست محمد کاکړ علیه الرحمه   د بابر خان زوی و چه د
کاکړ بابا د زیارت د پاره پکال سنه ۹۱۲ هجری ولاړ هرات ته او بیا چه راغی بیا ورته
پکال سنه ۹۲۹ هجری ی یو کتاب پښتو نظم کړ چه نوم ی دی غرغښت نامه دا کتاب
چه ما ولیدی شیرین بیتونه په مثنوی لری او د غرغښت بابا قدس الله سره الکریم
حکایات دی او د پښتنو خلقو روایات راجمع کړی دی دغه کتاب زما پلار
په لوه کښی پیدا لی و او زه هم به کرهول کښ هوکو چنیوا او زیو په سبق لوست
دوست محمد علیه الرحمه چخیل کتاب کښلی دی چه زما پلار بابر خان هم یو کتاب مشجر
کښلی و چه نوم ی و تذکرهٔ غرغښت هغه وقت چه بابر خان وفات سو او
زه پرکور نه وم نو هغه کتاب ورک سوی و او بیا ضایع کړی زه چه را غلم
د خپل پلار په ماتم سی ډیر خفه سوم لکه چه کتاب ورک و ما خو د هغه کتاب
خبری اوریدلی او په وارو وارو ویلی وی او هم می یو څه له هغو تحفه پیاده وی
نو ما پر خدای توکل وکا او هغه قصی او روایات می بیا په شعر وویل خدای
تعالی جل شانه دی زما پلار سعی مشکوره کا   سی وا یی کښو نکی د دی
کتاب عفی الله عنه چه ما د غرغښت نامی تحفه دغه حکایت را نقل کړی دی

حکایت له عنبت نامي

له نیکانو روایت دی — هسې تو لګه حکایت دی
نور محمد کاکړ راوی دی — چه ئې فیض تل جاري دی
د نیکو نو له خولې وایي — چه عنبت ئې را ته ښایي
چه کاکړ یو نیک زاهد و — لوی ښځنتن له تل عابد و
تل تر تله سي عبادت کا — پر دي لیارې ریاضت کا
شپې ئې ردې په لمانځه وی — په ژړا و په نادو وی
نه ئې خوب نه ئې خوراک و — عبادت ئې ژوند و زواک و
چه به کښېنوست په لمانځه — یا به کښېنوست په ستاینه
ورځ ئې توله په قعده وه — شپه ئې هم یوه سجده وه
تل ئې سیر د لاهوت کا — په یوه ګوله ئې قوت کا
غرق به تل په ذکر الله و — هر سبا او هر بیګاه و
یو د شپې ئې عبادت کا — پر ګناه ئې ندامت کا

سترو

(c) ketabton.com: The Digital Library

منزګې پښتې سوی لړ څوبه — په شپو شپوی وو بیستر

هیڅ خوب ی و لید ګرانه — په غرعښت ښېې ښهانه

وايي ای کاکړه وبه — لتا خوښ یمه ښکلې یه

ستا قدم زما پر سر دی — ماسوا کښې دی قرار دی

پښه وورځ دده لما نخنه — د شپنیو عبادت کړنه

وی پاته لتا نور دی — شپې او ورځې د پکور دی

څه جهاد ډېره پر تا فرض دی — دایم ستا د غاړې قرض دی

یوه ورځ جهاد افضل — تر ملو کلو لما نخل

څوک چې تل لمنځ وروژه کا — په جهاد به ی پوره کا

طمع ی شره د دین همدا دی — بیا خدمت د خلق اهد دی

لتا پاته د دواړه د نیه — ځان خبر کړه بند ند د نیه

توره واخله مجاهد شه — د لوی خدای د دین قاصد شه

د خدای نور پر جهان خور کړه — دا خدمت ی پخان پور کړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه د بشر عباد ت سی | ځان د خلاص له معصیت کی
چه له خوبه ویښ کاکړ سو | د غزا پر خوا تومړ سو
زغنده خول ی آراسته کړل | د غزا عشقی تیره کړل
هرات خواته په تلو تلو سو | د سلطان غیاث لملو سو
ویکړه هوری جهاد ون | د سلطان مل شو پهلون
څو هوری تر دنیا تیر سو | د غازیانو پتول شمیر سو
چه ی هلته هم وفات سو | نبغ پیخاور و د هرات سو

میره هسی ژوندون کا ندی
مری د خدای پر رضا باندی

ذکر د محبوب سبحان عبدالرحمان علیه الرحمه — محمد رسول هوتک علیه الرحمه

محمد بیاض کښ هسی کښلی دی چه عبدالرحمان بابا په قوم مهمند و او په پیښوری ژوندون کا پلار ی عبدالستار نومیدی او په بهادر کلی ی دیره وه عبدالرحمان بابا په سنه ۱۰۴۲ هجری پیدا سو او له ملا محمد یوسف یوسفزی څخه ی لوست

وکا او له هغه ئې فقه او تصوف زده کړل او بیا ولاړ کوهاټ ته هلته ئې هم
سبقونه ولوستل او بیا عالم شو په ځوانئ ئې دنیا پرېښوله او اکثر به په غرو گرزیدی
او کله به ولاړ د هندوستان په خوا او د خدای عبادت به ئې کاوه د دنیا په کاروبه نه
مشغول کیدی عبدالرحمن بابا یو عالم رباني او عابد سړی و او ډیر شرونه ئې د خدای تعالی
مل جوله په محبت کښې دویل او په پښتو کښې په رحمان بابا مشهور شو په ۱۱۱۸ سنه هجری
وفات شو خلق ئې تر اوس د پېښور په هدیره کښې زیارتونه کا او دده شعرونه لولي
د رحمان بابا د بیتو او غزلو دیوان ستر او ډیر ډیر پیدا کیږي هسې وائي فقیر محمد
هوتک عفا الله د څو به چه ظل الله پادشاه جهان شاه حسين کاتبان واستول او
له پېښوری د عبدالرحمن بابا علیه الرحمه د دیوان نقلونه راوړل او په قندهار
کښې علما او زاهدو وکتل او اوس ډیر دی فقرا او د خدای دوستان د عبدالرحمن بابا
شعرونه ډیر لولي او خوښوي او عام خلق فالونه پرې گوري حتی چه پنځمه هم دا
کتاب ډیر وائي او خدای تعالی دده په دنیا کښې هسې برکت ایښی دی چه د هر څوک
زړه دار وي کا او هر غریب او محتاج مستغنی کا زما پلار هسې نقل کا چه په
قندهار کښې د رافضی گرگین خان جور ستم تر حد تیری وکا او خلق د خدای هسې څني

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه داب سول چه سپرگ خو بس سول نو دوی په کوکران کښې مغفور رحمانی برگزیده صمدانی حاجی میر خان هونک سنبالم خیل ته ولاړل او له هغه دی چاره د کار طلب کړل او لټولو او ویل هر دول چه دی وینی هغه دی کړی هغه مغفور ریوه ورځ تر ما بنامه له لوړو پښتنو خانانو او مشرانو سره مصلحت وکا او هسی ئی تړون وکا چه ظالمان مړه کړی او ځانونه لجور د ظلم وژغوری په پای کښې حاجی میر خان علیه الرحمه د ویل راسی چه عبد الرحمان بابا قدس سره هم ویو پښتو چه د ده دیوان ئی خصوص کا هسی شعر وند و بیت

ز د مکتب غندی په پیته خوله گویا یم	خاموشی ځما تیری کا تر غوغا ځما
کښت د عشق په تو ده زمکه امان چری	سمندر بوبه چه ژیست کا په اور ځما

دغه چیتوندی ولوستل هغه مغفور حاجی اولسی ته وویل چه د ظالمانو کار تمام دی ما اوس د ستی خاموشی بهتره ده لکه به په پټه خوله داکوښښ کړو چه ظالمان رسی چه مناسب وقت راسی نو به زه پرتاسی ناغ وکړم هغه وقت باید ټول تیار ریو وظالمان له وطن و باسو نقل کا چه یوه میاشت وروسته جنت مکان حاجی میرخان د اولسی میران او خانان راوبلل او په ما نجدی جرگه وکړله او لټولو په قرآن قسم وکا چه د گرنبن خان ظالم له جوره ځانونه خلاص کړی پر دی وقت بیا حاجی

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرخان مغفور له رحمان بابا ته دا بیتونه ولیږل   بیت

په آسمان یې څوک پیتی کړی سیماب و | خدای وماوته ښکاره ډکی سعد څمر
چه رقیب راته تړلی په زنځیر و | نه ئې ځل حبیب را باندې په امانت هم بیا
په وصال یې منت بار له ما رحمان | په صدقه کړم د خپل نفسه دلو بیا

نقل کا چه د خدای په قدرت د غه ورځ پر آسمان اوریځ هم وه چه حاجی میر مرحوم
دا بیت ولوست بغدر ګړی لمر ښکاره سو اوریځ ی له ځه بسته سوه خلقو هم د غه
یو الهي مدد وکا نه او بیا تو جنت مکان حاجی میرخان خاتمه ووېل دادی د
خدای تعالی مهر او لطف هم زموږ ملګری دی اوس تو وقت دی چه توری ته تکیه
وکا بڼواوکا نو ان له د نیمن ورغوږو بغدو چه په ۲۹ د ذیقعده الحرام ۱۱۱۹
هجری اوس قتل سول او د جنت مکان حاجی میر په مرد یه قندهار ورشو قتل او
د نبمنان ی قتل مرد کړل اوس مه تو کاتب الحروف عفی الله تو به د عبدالرحمان
بابا شعرون را نقل کا

غزل

زه دا هسی دیوانه د مجنون چا کړم | له رواج له رسوم بیرون چا کړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو بېرم چې د اچارې پېما ترک شه	لیونی د خپل شاه په افسون ځالرم
لا مې سترګې کوم با نه لو مد غمزه دد	دوب همیشه ننډی ټخالک بیرون ځالرم
نو الس توفیق نه د فتنو راتحه ندو	په فتنو د روسترګو مفتون ځالرم

رحمان بیځ لیځیله ځانه خبر نوم

په داسې نه زبون او محزون ځالرم

ذکر د شیخ الصالح محمد صالح رحمة الله علیه سبی وایی کاتب د دې کتاب محمد چې ملا الله یار الوزی په تحفة صالح کښې لیکلي دي چې شیخ محمد صالح بقوم الکوزی وه چې ډېر کښې او سیدی او عابد او عالم و چې وقت کې پېدا سېن تیر او ه او د خلق د ارشادي کا نقل دي چې شاه بېګ خان د قندهار صوبدار شیخ محمد صالح د عوبت چې کابل ته ولا بسی او هېته حلقو ته فیض ورکړې او په تدریس د علومو طالبانو ته هدایت وما شیخ محمد صالح ورته وکښل چې مالد طمع د عزت نشته او په دنیا پېتي لګ نغواړم زما داسې مقصد دی چې دنیا ما ته راسی نه چې زه ورا وسم دنیا پسې کډ زما عزت عزاری ما پرېږده او په دنیا پسې تي مه مسافر کوه چې د عز خط در سید شاه بېګ خان ډېر وویل زما بیم ستا عزت مقصود و نه بلي عزتي سبی وایی محمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ملا الله یار د خپل شیخ پنامه دیکښې کتاب چه تحفهٔ صالحي نوم دی هغه ئې کتاب کښې د خپل شیخ علیه الرحمه احوال او ځینې وینا او اشعار ئې پکښې ضبط کړي چه له تحفې نه دا غزل دی چه شاه بیګ تنړي کښلی

غزل لشیخ محمد صالح

دیلی دینی فیض هر سبا ویده یم
بیهوده منت نه ولي د نور چا ده یم

چه اشنای د شپې نا ځایه پلاس کښېوت
روغ نه ځم یکوم پیتلی پیما ده یم

هر دنیا له تېڅ ته ئې ځواک د دنیا کې
زه د عشق پیا زار و چار د عشق سودا ده یم

دیلی لیدل در ب به مهانکی
خزانې که ددي مل جهان پشا ده یم

کړ به تخت می د سلیمان ښور کړي ډېرې
عاقبت خاوره ته بنده عمل پیشوا ده یم

بیدار عشق خوشحالي په ما حرام
زه صالح که به خوله خوبنې پرته ژړا ده یم

غزل وله ایضاً رحمه الله

چه پرته ئې غنچې غوړېږي دچمنو
روغ به ئې ناسې پدا رو د ملیبا نو

چه لوړ ئې له نخه خلاص پرته رنځوروي
دا د زړه دارو بوی نکره حکیمانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مګر بعد چه حبیب دي هم طبیب دي | کارسازي کاد خوارانو رنځورانو
هيڅ اثر ابا ندي نکاندې عالمه | نه دوېل درو ګوهر د ناصحانو
نصيحت زړه خواږي ړه نسته لو ځړګ | زړه مې وړي په منګولو خوبرويانو

که صالح نمندي د زړه په پوهيو پاېي
نو دولت پر دنيا نسته طالبانو

ذکر د مقبول رباني علي سرور قدس سره الولي په تحفه صالحين کښې راوړي چه شيخ علي سرور شاه موخيل لودي وو چه د هندوستان پټهانانو کي ديره واو خاوند د کراماتو او خوارقو چه خلق به هر کله ځني ليدل په مخزن افغاني کښې هم نعمت الله هروي راوړي چه شيخ لوي لوي کرامات ښکاره کړل او خلق په ورګرد هيدل په تحفه صالحين کي راوړي چه شيخ بخپلو مريدانو ته هدايت کاوه او وعظ وئيل او د سوالونو ځوابونه به يې ويل او د تصوف مشکلات به يې حل کول يو ورځ يو سوال څخه وشو چه پيس ترا هر لحظه مرګی رجعتي است مصطفی فرمود دنيا ساعتي است څه مقصد لري زه وايم مرګ ورجعت کله دايم او مستمر دي او که دا مرګ و رجعت دايم او مستمر وي نو به حيات بعد الممات متعدد سي او د تناسخ نو عقيده به سي مخه عارف رباني سي جواب ورکا

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ذات ماسوا دی له بلنه ذات د اسما ثابت دی او بدن متحلل دی بیتی وایی
اَنتَ اَنتَ لا یبلانک فانّ مؤنک فی التحلل ولیس عنه ک منه خبر فانت وراء هذه الاشیا
دغه مرگ و رجعت بدنی دی نه ذاتی او هر کله چه تحلل وموند سابقه ذراتو لوی پر ځای دیرږی
لاحقه ذرات او همدغه تجدد دی په دنیا عدم تحقق ثابتوی او همدغه چه مصطفی علیه السلام
وویل اَلدُّنیا ساعةٌ رشتیا کوی په تحفه صالح کښ د عارف ربانی علی سرور لودی اشعار
دی په دا غزل ځنی را اخلم

غزل لعارف الربانی

محبت پیاله می نوش کړه پیچا زکی — د حق نور وینم پسترګو د ایاز کی
درست وطن رانه دریاب شو بی دیدن — دید می منتی مګر خدای می سبب ساز کی
که زه می شم هم لګور که م سرپور تډ — ناګهان چه می دلبر پورته آواز کی
ادمی سر غوڅ د رقیب بیتېره تیغ می — هم به ځم که مې دلبر غوښت پیمهر دوناز کی
زه و یار ملا ما ناست و یوله بله — پر غماز د باری کا بنی د غم ساز کی
ګران بلبلونه به د هغو مینو وینه — چه تل ناست وی خرابات کی سره زار کی

ای سرور غمازان شوه بی حساب
پاک الله د صورت نقش بی مغز پیاز کی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویمه خزانه په بیان د پښتو شاعرانو چه زموږ معاصرین دی غفرالله لهم

ذکر د انشای بزم آرای ملا باز توخی　　ملا باز توخی په الغر کښی اوسی او په

اصناف د اشعارو کښی استاد دی غزل او رباعی وایی او د شاعرانو ایاز دی او زما

په محمد هوتکیم همراز دی ملا چه قندهار ته راسی زموږ مجلس پیتو دوی او یاران دده

له لطافت د طبع ممنون　ملا باز مبادی د علوم و لوستی او په فقه شریف کښی تیار دی

علم منطق او حکمت لولی او خپلو شاګردانو ته دی درس ورکوی د محمد په ابتداء د ځوانی

تللی و او پښتو شان ی له استاد انو لوست کړی　　لطیفه

یو ځل ملا باز راغی او قندهار ښی زما میلمه سو دستی ما چرګ حلال کا

او طعام می تیار په دسترخوان راغی ملا باز سبی شعر وواید

شعر

چرګ لودی آی زړی	د باز برخه یو چیچی دی
د باز ښه رزی د مرغ تښنو	او سی ما بس په سینکی و رزی

ما ژر جدا سپین دی هم حلال کا او د میلمه میلستیا تر می پوخ کا　دا هم له

دده د بلو څخه دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدله

راسه پر څنګ راسه لیلی تر می نژدې سه لدل — بیمه نژدې چه می و نه تجي پخو به ژړه ګوی
راسه پر څنګ راسه لیلی ولی لماکړی بلیتون — د استا لعمرو زړګی دی پسر د وینو ګلګون
که هر څو تښتم نه پریږدی می ستا د عشق شوانځون — زه بخدا بیمار لعشاز ید لیږد ند پټلی
راسه پر څنګ راسه لیلی چه د پرزړه کړم مرهم — د استا په عشق کی می ترشا کا د دنیا داره غم
حساب کتاب مجالس می واړه کاتامینی برهم — لا رو رتر نسته چه د کبنیوم درو یکو کمل
راسه پر څنګ راسه لیلی چه د پرزړه کړم سوری — کجل درو اخله دواړی سترګی به نژد هم تری
لیدل به ستا د مخ کوم اندیښنی نکم سوری — پکار می نه دی ستا له مخ د جنت زیری ګل
راسه پر څنګ راسه لیلی چه سره وکړو خوالد — پرته ابن یمین بی لتا می نسته هیڅ اندیښنه

زه د غرو باز د هم تا بندی کړمه قفس کی پرشد
یو وار می خلاص که چه بیا زده کړم د وزر خیرو ل

ذکر د افضل السلاطین ظل الله فی العالمین شاه حسین لازال ظلال سلطنته من مفا
المسلمین پادشاه جمجاه ظل الله شاه حسین بن عالم خیل هوتک زوی د مغفور جنت مکان حاجی
میرخان زوی د ی چه اوس پخوا اسی کښی پادشاهی ده او پښتانه ی پیروی آیلم
پادشاه عالم پناه په ۲۳ د ربیع الاول په ۱۱۴۰ سنه هجری په پیر ری کښی د کلات

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیدا سو هغه وقت چه حاجی میرخان د بیت الله او د اصفهان سفر وکا پادشاه ظل الله کوچنی و
او له اعلم علما ملا یار محمد هوتک څخه ی درس ولوست او تر دوولسو کلو پوری د عمر ی
د فقه او تفسیر او منطق او د بلاغت کتب ولوستل او په قندهار کی له پلار ی مصالح
د امور نزده کړل او په جنت مکان حاجی میرخان په ۲۸ د ذیحجة الحرام سنه ۱۱۲۷
هجری په قندهار کښی وفات سو پادشاه ظل الله ثور لس کلن وا او د خپل مشر ورور شاه محمود
خان سره و میر عبدالعزیز چه د حاجی میرخان ورور و په لږ مرګ د ورور په قندهار کښی
مشر سو خو داوس رعایت ی کم کا تو په سنه ۱۱۲۹ هجری د شپی د نامرغ له قصر له
بام خطا سو او را ولوید مړ سو د خپل عم تر مرګ وروسته میر محمود په قندهار کښی
پادشاه سو او د سیستان او کرمان پر خوا ی لښکر وکا په سنه ۱۱۳۵ هجری چه د
اصفهان د ضبط د پاره د لاړ په قندهار کښی خپل ورور پادشاه ظل الله شاه حسین پادشاه
کا او د قندهار او فراه پادشاهی تر غزنی شا د حسین تر دور کړله او د لته لو غلجو ملکانو او
خانانو او مشرانو شاه حسین په خپله پادشاهی و مانه او خطبه او سکه ی په نامه مبارک
جاری سوه شاه حسین ادام الله دولته دیر زورور او مشهور پادشاه دی د رعایا
په دادرسی او د داد غوښتونکو فریاد اوری د ظالمانو لاس کوتاه دی او رعیت آرام دی

د پادشاه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پادشاه عالم پناه دربار کښې تر علما او صالحان لا ر لري افضل العلما ملا یار محمد هوتک
چه د پادشاه استاد دی لوی عالم دی په فقه کښې ئې کتاب مسایل ارکان خمسه کښلی
دی بل لوی عالم د دې عصر چه د پادشاه ظل الله تر ظل لاندې ژوند کا د قندهار د جامع
امام ملا محمد یونس توخی دی چه د ملا محمد اکبر فرزند دی او د علومو تدریس کا او کتاب
د جامع فرایض ئې کښلی دی په پښتو او بل عالم جامع الکمال ملا زعفران ترکی دی چه
مدار المهام او صدر الافاضل دی او د پادشاه ظل الله کین لاس دی او د محمد چه د
پادشاه زوی دی استاد هم دی ملا زعفران په حکمت او ریاضی او طب کښې استاد د
او ملا سته د زعفرانی ئې په حکمت او طب کښې کښلې ده دا کتاب ما هم لیدلی دی او مطالعه کړه
د پادشاه ظل الله شاه حسین په جنګ کښې مړنی دی او په هیوادو د ممالکو کښې ګرندی د
غلجو طوایف تر غزنی پورې د ده پادشاهی ده او په ابدالیو کې تر سیستانه او هرات
حکم کا په ۱۱۳۸ سنه هجری شاه حسین لښکر و کا او د بهادر خان په سالاری ئې
د شال او بوږ ب ولایت فتح کا او په کال ۱۱۳۹ سنه پخپله پادشاه ظل الله تر
ډیره جات فتح کړل او تر ګومل ئې ضبط کړل او س په دغو ټولو محکمو د ده سکه رو
ده او حکم ئې ساری پادشاه عالم پناه په دار ګر کښې د قندهار څنګه قصر چه نارنج باغ

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلند ... په دې ورځ دربار کا مکتب خانه کښي او په مجلس کښي علما جمع کيږي او شعرا او فضلا ټول لوی زه محمد هوتک کاتب د دې کتاب هم پدې مجلس کې یم او پادشاه ظل الله اشعار او ابيات پښتو ... کاتب هم او کتاب د ديوان يې مرتب سوی دی کله په پښتو اشعار وايي او کله فارسي نثر هم ميل کا او کتاب ~~د ديوان~~ استاد العلما ملا يار محمد ترې قرات کا په سهو سقم يې زايل کا او د پادشاه په اشعارو کښي لږ سهو ليدل شي او علماي ټول په بلاغت او فصاحت قايل دي او سماع ته مايل هسې وايي محمد کاتب د دې کتاب په يوه ورځ د پادشاه ظل الله په قصر کښي مجلس و او فضلا او علما سره راټول ناگاه • احوال وسو چه قاصد راغلی دی او پيغام يې راوړی ... راوړی ملا زعفران د باندې ولاړ يو گړی پس بيرته مجلس ته راغی او زيري د فتح د شال او ... وب يې وکا او دا بيتونه يې عرض کړل

بيت

صين پادشاه ... نداره کوري | چې يې فتح په ... وب و شال کا
د زيري يې راوړي دی حضور ته | نو زعفران انعام پر سر زعفراني شال کا

شاه عالم پناه زر زعفراني شال ور کا او په دغه مجلس کې ټول حاضر شوي ... او پادشاه په انعام سر بلند سول هسې وايي محمد کاتب د دې کتاب چه

د

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پادشاه جهان پناه اشخاص ډیر دی او دوی د دل خوږدی د لته یو غزل مثال و م چه د
مجموعه د کلام اصول ملوک سلام خان څخه

غزل شاه حسین دامت سلطنته

بلیاندی د غمو بیچاپو مجبور کړی هم | په تیارو کی د هجران ئی تا دور کړم
بلیاند دی هین او نبکی د خیر کا ری | تا د فکر په گرداب کښی تل عبور کړم
د فراق په ری می مبعوث و مری تد | په جهان کښی ئی رسوا که منصور کړم
په وصال دی نا هم نا با دیمدی ری | د بلیوی فکر په زړه کښی ناصبور کړم
د باغ عشق می وخوړ په حگر کښی | غمازانو په غمزو غمزو مهجور کړم

خلق یاد زما د عشق په لیونو کا
زه حسین محبت هی مشهور کړم

ذکر د شاعر شیوا بیان محمد یونس خان سپی روایت کا زما تر بور رحمت سو لک
چه په سنه ۱۱۳۰ هجری پېښور ته تللی وم د هلته می تحقیق کښ محمد یونس خان شاعر
شیوا بیان ولید او دده اشعار می سماع کړل محمد یونس په د غه کال لو پر پښت من تو د ن و
او په قوم موسی خیل و په چلارکا نور محمد خان له موسی خیو نځه د سی و با په سر د ع لم

او په پېښور کښې اوسید د محمد یونس په پېښور کښې علمونه او کتابونه ولوستل او په هغه وخت چه عبدالرحمان بابا ژوندی وو د هغه شاګرد سو او د شعر دیوان ئې جوړ کاچه ډېر ښه غزل لري. د پېښور کښې معروف سو محمد یونس مهمان دوست او کریم سړی دی مسافرین ئې ... کښې پر ډېره ... اوسي او کډ شوک عالم او ... ورکړه ګرد ورسی د ډېر قدر ئې کا او په عزت داري او میلمه نوازي کښې همت کا رحمت ... حکایت کاچه محمد یونس پخپله ډېره کښې ډېر باقدر کریم او ډېره ... ماته ویل چه یو ... شپه ... [illegible] ... حمد یو د ... زما عزت وکا او ډېره ورځ ... اشعار ... [illegible] ... دده غزل رحمت دده ددیوان ماته راوړل چه په دې کتاب کښې ... ثبت ... حمد یونس خان ژوندي او معزز ... لري

غزل

... نه دوي پېښه باندې سر چا — کله به یا موند شیرین یا وصل د دلبر چا

... بت د شا له حسن روزي نوي — پیدا حسن بلیه شمس و قمر چا

... لید می خیل مهر رهبر نوي — را کاوه به دا دلبر د نور خبر چا

... استاد ز نفو بوي تر شام شوي — دوباره به یا دوال مشکو عنبر چا

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

پو وصال لیمی خو نا بستر کو ووری | په آسانه بیا سوند ملتر چیا
بابیسته یلی لا منځومي پکو ریښ | څو جدا لا مجنون نشي له دلبر چیا
جدایی بی حق ورته لا ګنډ پره | چه تو شلي د وصال شهد وشکر چیا

ولرم تل کار و بار یونس
مقصود ئې دی میندلی په هنر چیا

غزل ولد ایضاً الطاف اسد عکمر

شیرین یار ځما د دوا په ستر لو توری | په نور د [illegible] تورکوری
پدنیا کښې چه بنیاد د اشنایی ه | پس د جدایی په وزی پره
واویلا د عاشق له پیره سحره | لیونی عاشق وېژارند په رو کوری
که بېدرد ستا ناز زبان دکوم دی | ستا د حسن خبر ملی لور پلور دی
د محنت جوری د دروندو باندی کیښیښو | خوار عاشق تر درانه بار لاندی نسو دی
بادی بیم د شنه و ورته نرسیږی | هغه څوک چه ستا د عشق پر برق سوری
چه د عشق څراغ ی نوی بکوګل کښې | هغه په لامرده توڅوی ګوردی

زه یونس چه ستا په مینه کښې رسوا شوم
ارس پد بیارته جار واتو راند سیغوردی

(c) ketabton.com: The Digital Library

معیاته بامم پوښتنې

خو چې [illegible] سمی [illegible] دیونس خمکی [illegible] حرام شد

[illegible] سرمد [illegible] محمد گل مسعود هسی روایت کا رحمت بوتله چې په دوران

دسفو [illegible] مسعود [illegible] محمد [illegible] ویبول سو چې پر [illegible] شا [illegible] واو سر

[illegible] بدی وېلی [illegible] یوه بدله د دوغو رحمت تر بوررانغی کا چې وئدی کا

بدله

چې [illegible] په [illegible] بیل شو	اور [illegible] بل شو
[illegible] وړی غم لمانه [illegible] بل شو	اور باندې بل شو
[illegible]	سوی په اور [illegible]
وبیته [illegible] وران مرض [illegible] شو	اور باندې بل شو
[illegible] بنایت د رپور [illegible]	وریت دی باور کړ [illegible]
داسې [illegible] تا پور [illegible] غمل شو	اور باندې بل شو
[illegible] خدای [illegible] محمد گل [illegible]	تاتند تل تل ژاړي
[illegible] پواو بیلا [illegible] الله [illegible] شو	اور باندې بل شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر شوی زمان عبدالقادر خان ختک چه د خوشحال خان ختک زوی دی نواب محمد افضل په

هسی روایت کا چه د خوشحال بابا خټک تر مرګه پس عبدالقادر خان په ۱۱۰۳ سنه هجری کابل کی

لیدل شوی و چه د خپلو د قوم مخالفانو ته راغلی او دغه روانو د تیرید لو خبری وی و بنګښ

پر خوا کولی وایی چه عبدالقادر خان مشتبلی او کرندی خان و د ختکو خانانو ی تابع و او د د

د ... په ۱۱۰۶ سنه هجری ۲۳ د جمادی الثانی واقع شوی و او سی چه د غه کتاب کوم ما ته

نه د ښکاره چه دا خان به وفات شوی وی له دی نه خو هسی ښکاری چه وفات سوی بوی خو دغه چه

او سی چا د ژوندانه تذکره نه را کړی له دی مرو ی خدای د ی و بخښی هسی وایی چه

عبدالقادر خان په هندوستان کښی هم عمر وند تیر کړه او هلته په نقشبندیه طریقت کښی د

سو متعبد او پارسا سړی و پښتانی د ... کښی اتفاق کا او له خدای سره ی ترس ها

عبدالقادر خان د شعر دیوان لری او د یوسف او زلیخا قصه ی په ۱۱۱۲ سنه هجری نظم

تصنیف نامه ی هم په پښتو کښلی او د شیخ مصلح الدین سعدی ګلستان ی په پښتو را واړه

په ۱۱۱۵ سنه ی یو بل کتاب نظم کا چه نوم ی ده ی حدیقه ختک د غه کتاب ما په ۱۱۴۰ سنه

هجری له صدرالزمان بهادر خان و ... چه د مولف په خط و بهادر خان دا ست شوی

هسی روایت کا چه په دیره ما د غه کتاب و موند چه دیو ختک ... کښی نقل کا

چه عبدالقادر خان له طریقت نقشبندی کښی خلیفه هم او د پیر خلافت ی کا او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

...شادي کا شيخ رحماني سعدي لاهوري پخپله فنت تا کلي و د عبدالقادر خان شرونه د بر
...ي نواب محمد انور د ده سلي غزلونه لکابل راوړل اوس زه دلته لحديقه ختک څخه دده
...يو څو شو وند نقل کا ندم

غزل

دريغ لوز غمو ندليري شو لد دل
پکښي غم د خپل آشنا وي تل تل

...شبنم وصل د گل پا مونده خاموش شو
ترې محروم شوه په شور کا ندې بلبل

...بنده په زبر د قلم شو ده په مجلس کښې
شمع تا په د خپل سوز قصد وېل

...عاشق هيڅ نه دو جبر د مشق لسوز
دالنبه پرې معشوقې ولگو لې

...فانوس په پرده څراغ نه د پټيږي
کړي مخ په پلو پټ و ما ليدل

...پا ستم د پروانه په ي ځان وسو
شمع اور په تندي بل کړ گرزيدل

درستد شيد د پيار و عبد القادر کسو
قدبي عمد په پالنگ باندې تحمل

غزل ولد ايضاً

...شد خوش د پادشاهي په تخت ختلو
هميشه ي غم کوه د پر يو تلو

...ه مي اوس کړي پيغلو ورپي ردي
غافل مشد د ديو سترگو د وتلو

...پيشدي جمشيد دل آزاره وي
د مخو محزون نوي د کتلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خندنی کړې په زر دوزو جامو کبر | چه غافل یې له حق د اسبابه
واخلې د سوره تاخت تالبهانې دی | چه هیڅ کوښښ نه کړې تمیزی د سو

بخه زه په عبادت در چه مرده وی

یکو کل دننه ندی د سا تلو

ومن رباعیاته

وقت د خزان و وهی لیدلی | یو څو بلبلې چه ژړی پر لې
خواری خستوی ویی ژړای | چه بې گلونو و یاسمین بې

ذکر د صدر الاکابر دوران بهادر خان ادام الله بقاه پدی دوران یقینه مشهور دی په بهادری او توریالیوالی معروف د پادشاه ظل الله ... او د بنګړ و سا د شال او نبوب کلاوی یې فتح کا او ډیری یې ضبط کا د بری سمندی یې خواتد په ... کا هغه خان اخلی او بری یې ادارول په صبر ضد دی یقینه رکنی تول خلق پیژنی او محتاجان او فقرا یې پکرم او سخاوت ماره دی د جود لاس یې زر بخش دی هر کله د غریبانو دستګیری کا پادشاه عالم پناه د شاه حسین یې په ځنګ ... کا او عوام یې په امیر الامرا یاد کا خان سالیمان په علوم کښ عالم دی او په اشعار بې نظیر شعرا او علما یې لاس د کرم پالی او هیڅکله یې مجلس له یې لطایفو خالی نه وی

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمله بنی په دوران طاق دی او پابند نه په علما، ته حاتم دی بد لسوه راصی علماء او شعرا سیلمه کا او دوی ته بند نی وه خالق تعالی د دا کریم دوران او حاتم زمان تر ډیره تروندی، ساتی آمین یارب العالمین بسی وایی کاتب الحروف محمد هوتک غفر الله ذنوبه وستر حیوبه چه خان عالی مکان دوی کتاب د پاره لیکلو اشعار و فخر ما ته یوه بدلهٔ راکړه چه د نقدی غزت کوم چه کتاب له ذکر خیر دی حاتم زمان خالی نوی او هر څوک چه ی ولولی د عاوده

وکا سهد بدله دا ده

بدله

بېلتون د زور دی تر لیمو می سهار سم څاڅي | لکه شبنم څاڅي
دا مرو یاقوت می یلمن کښې ستا په غم څاڅي | په غم الم څاڅي
گوره لیلی باران دا وښو ستا په چم څاڅي | څنگه په چم څاڅي
راغله لیلی په شینکی خال څڅا په گلو کوی | په سرو څنگلو کوی
سهار چه وزی سیل کا باغ په بلبلو کوی | گل په اوربلو کوی
ملالی ستر گی ی کا قد په ویر ژرلو کوی | زیب په کجلو کوی
دژوبل زړه وینې په هر گړی هر دم څاڅي | لکه شبنم څاڅي
منگلی نجلی د باغ پلور محمد څڅا مه کوه | عاشق رسوا مکوه
وربیت سوی زړه می د یاسین پوری خندا مکوه | راشه جفا مکوه

رزه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه یم پتنګ ته یې ډیوه ما جلبلا مه کوه | نور ظلم بیا مه کوه
یم ستا له عشقه لیونی پر ما ما تم شا څي | غم او الم شا څي

ذکر د شاعر حقیق ملا محمد صدیق پوپلزی په ارغسان کې اوسی دیار محمد پوپلزی زوی دی او د دی زمانی ځوان شاعر دی په عمر درویشت کلن دی صرف و نحوی پر ملا محمد نور بریڅ ویلی دی په فقه او منطق هم پوهیږی کله چه قندهار ته راسی کاتب الحروف ی وینی او مجلس ورسره کا عشق ځوان دی او زړه یې له لاسه ایستلی پخپل محبوب لیسی ژاړی زاری کا ګریانی کا دردمن زړه لری او سترګی داوښکو ډکی لری مینی سی به او سوی دی په لکوړه کلی ورک وی سوزناکی بدلی لولی او کله چه د ډنډا نو په ډله کښینی مجلس ژړه وی او غمجن زړونه پخپلو ناره و غلبلو سوځی زمانه د د پر ځوانی افسوس ونه کا او عشق ی جنون ته رسیدلی دی بالبداهه اشعار وایی او د زړه درد په سوده کوی یوه ورځ د کاتب الحروف پلو ر کښنوا و ما ی د حال پوښتنه کوله د زړه پخوا له کښیوت ژړل ی او دا بدله ی بالبداهه وویله

بدله

لکه بلبل چه بیله ګله بل ارمان نلری | هسی بی یاره بله بیله عاشقان نلری
په ژړا کاندم بیله یاره بل مطلب نلرم | چه هسی سور بیمه یو پیو بل سبب نلری

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې یاره تور شپه نغواړمه نور مطلب نلرم | چه څوک مین سي بې له یاره بل ارمان نلري
تر تا په ځان قربانومه دا ای نیاز منده یار | تل دي غمونه ګلومه دا ای نیاز منده یار
له سترګو اوښکي تویومه دا ای نیاز منده یار | زړه مي بې تا په یو ساعت وهمه او توان نلري
که ته مي وژني که پرېږدي اختیار خو تا ره دی | غم د بېلتانه دی بېچاره خاص ما ره دی
زړه له دراغلی دی میلمه سا بېګاره دی | د زړه لکوره څخه تنګ په هیڅ هیڅ شان نلري

ذکر د برګزیده سبحاني ملا پیر محمد میاجي

ملا پیر محمد هوتک د ملا سرور مغفور زوی دی چه ملا سرور له میا فقیر الله صاحبه څخه استفاضه کړې وه او ملا پیر محمد لخپله پلار څخه فیض وموند د علیین مکان حاجي میرخان سره پېژندګلوي ئې ملګری و چه د شاه ظل الله ورور شاه محمود ادام الله دولتهم اصفهان ته ولاړ ملا پیر محمد هم ئې ملګری و خو بخت اوله انفاس میمون ئې استفاده کا او خلق د خدای شریعت او د امام اعظم صاحب مذهب ته رابولي نقل کا چه په اصفهان کښې میاجي صاحب له روافضو سره مباحثې کا او په دلایلو علمي دوی ملامت کا لکه چه علماء روم چه وړ اصفهان کښې دي هم د ملا پیر محمد صاحب عزت کا او پیر افغان ئې لقب کا میاجي صاحب په علم اخلاق[1] کښې یو کتاب کښلی دی چه افضل الطرایق ئې نوم دی او په بهغه کتاب د عقایدو او اخلاقو بیان کا یو بل کتاب هم لرینه چه القرایض في رد الروافض ئې نوم دی چه

[1] دفن

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغانی الطرائق کښې دا حکایت کښلی دی چې زه یې له هغه کتاب د لنډ مثنت کاندم چې په دې کتاب کښې یادګار وی

حکایت

شیخ متی په خلیلی و — دی له آره لوی ولی و

یو ورځ روان په لار و — لوی شخیتن په استغفار و

ګرده ذکر د غفار — یو شپه نو اوږګار

پردی لاروی تېر د ګټی — لاری محکی وی په پټی

د ډېری شپې راغی رودار — په ی صاحب کړل په لار

یو دهقان به آبیاری کړه — شپه په شپه به یی خواری کړه

ده به لید پیتوره شپه — شیخ متی په زیارا خته

لړ اخته به بیزار و — پتو له شپه به هم بیدار و

یو وشپه راتېر لیار سو — شیخ متی ته پګفتار سو

ای د خدای رودار غه کړی — د دمره زور زحمت پرته کړی

ته باداری د ولیالو — ته قدوه د صالحانو

شناد د رخاوری سر زرد ی — د هر چا کحل البصر دی

پښتو شپوېی تر بیخواب — په زحمت په اضطراب

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاکوی دلاری گمتی | پہ دی مخاوروشہ دی گمتی
داسی دوی شیخ مستی | دمولا لعشق مستی
پہ خدمت دخلق الله | یو گری پہ یوہ ساہ

تر ہر شہ بہتر دی وروره
زده کره دا خبره گوره

ذکر دشاعر خوږ گفتار الهیار افریدی عبدالعزیز کاکړ بسی روایت کا چہ دا شاعر پہ
پوری کښی اوسی اوس دتخلو ښتو کالو څخه دی دیوان دشعرلری کلام ئی شیرین دی لکه
عسل ماندی عبدالعزیز کاکړ دغه غزل را کا چہ پدی کتاب کښی ثبت سی

غزل

چہ ستا پخیم کښی بندیوان یم راښهر بد نشتم | دیلیتون او ښی تو یو ھد بی پرہر بد نشتم
بی دی لتاړ دعشق لیجم کړه پہ زما حال ووینی | شنو ھی بی بر وند عشق دی ښی پہ بر بد نشتم
مړدی پروت یم دگدا بخیر نظر نکوی | کدمرمد یم بی بنا زیاره ستا نظر بد نشتم
او دی دمینی راندبل کاسیر بی وریت دکړ مد | ستا دوصال پہ او بو سوړ سوی ځیگر بد نشتم
کدجفا کاندی کد وفا پروت دی و در تد بید | ستا دلبار دید محت نکړم پہ بل در بد نشتم

الہیار وپاږدی پہ دلبار نظر دی غوا ئی لیلی
کدمی ہر شو رہتی شری زه پیر صدر بہ نشتم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر صدر دوران بابو جان بابی د کرم خان بابی زوی دی چه په انغز کښی او سیدی هغه وقت چه حاجی میرخان علیین مکان قندهار کښی د غلجیانو لښکر مات کا او گرگین خان ی واژه بابو جان بابی ار کلات د میرغښتلی راوستل او لا ماشوری د قندهار ښار حصار دننه او هغه وقت چه ی گرگین خان مرکا نو دی په کلات کښی د حاجی میرخان د نوا حکومت کا هسی وایی محمد کاتب الحروف چه په کال ۱۱۳۴ سنه هجری چه شاه محمود پادشاه د پادشاه دوران شاه حسین وزور لښکر وکا او اصفهان ئی د میر غلغزیمیت وکا بابو جان بابی سره د ملخیلو غښتلیو ځوانانو په دری زره تنه هوتک او توخی او ترکی او ځنی الکوخیل راغلل قندهار ته او د شاه محمود سره ولاړل اصفهان ته په جنگو کښی بابو جان بابی هسی میړانه وکا چه رستم دوران ی هیرکا بابو جان د میاجی صاحب شاگرد مرید و او په ۱۱۲۹ سنه هجری ی په مثنوی د ښها او گلان هغه قصه نظم کړه چه پښتانه ی نقل کا په مجلسو کښی دا کتاب قصص العاشقین نومیږی او سفلد ښه مثنوری په دغه کتاب کښی د عشق توصیف کا او هسی وایی

مثنوی عشق

عشق یو هسی تو ریالی دی || چه پیر هر ځای ی بری دی
د عشق او رهسی سوزان دی || چه سوځلی ی جهان دی
زړه بی عشقه کلنړ زړه دی || چه بی عشقه زړه د مړه دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ندی عشق په یوه رنګ | کله صلح ګهی جنګ
پښتانه کا ندی متل | چه دی خوږ تر شات عسل
چه بی عشقه سر کړه دی | لښتی بی مغز پولاړه دی
زړه بی عشق بیکار ندی | هیم هر زړه سزاوار ندی
چه دعشق وکا خبری | کړی په خوږه داهر غړی

دیاکا لو عشق سزادی
امانت داد مولا دی

کرد افصح دوران زیدی خان مهمند زیدی خان زوی دی دغیاث خان او
دمسعود خان مهمند لمسی دی په کلی دمهمندی پناهد بالا سی غیاث خان
د بچی میرخان علیین مکان همراز او ملګری وا او زیدی خان اوس تکړه سړی او
د آشنا یانو همباز او دمساز شاعر دی دپادشاه ظل الله پیخ ګښی عزت کړی او دشوکت
او عزت خاوند دی پر آشنا یانو مهربان دی او دکاتب الحروف مخلص دی اشعار
ی خواږه دی او د بلاغت علوم سی لوستی دی پر فقه او تفسیر او صرف و نحو ګښی
هسی ښه او پوره لوست کړی چه طالبان ی حل د مشکلاتو تری کا زیدی خان په
سنه ۱۱۳۶ اصفهان ته ورلاړ او هلته ی دشاه محمود سره صحبتونه وکا بیا قندهار ته راغی
دیو کتاب ی په شرح د حال او جنګو د حاجی میرخان او شاه محمود وکښلی دا کتاب

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلور زره بیښتو نه دی لو مړی دی محمود نامه کله چه ی د پادشاه ظل الله پنځه کښې ولوست زر طلا دی صله ورکړه لد یطبع کښی ی هسی جواد بیت پروت دی په سعد صله ی پیسو څو ورځی پر یاراند او آشنا یانو نثار کړه اوریدی خان غزل او مثنوی او رباعی پنځه دیوان کښی لری او محمود نامه ی هسی خوږ کتاب دی چه اکثر پښتانه ی پیچلو کښی لولی دگرګین خان ګرجی دوژلو قصه او د اصفهان دفتوح تر تقلونه لتو لکښی ستد هسی وای محمد کاتب الحروف چه مالد ریدی خان هم درخواست دکا چه په دی کتاب کښی د محمود نامی څخه ډیره برخه ثبت کاندم ریدی خان هم ماته د کتاب یو باب راکا چه د ګرګین خان دوژلو قصه ده او هغه ما د لته د کښل ستوفیق الله تعالی

مثنوی نقل له محمود نامه څخه دی

په بیان دوژلو دګرګین خان او مدح وصفت د حاجی میرخان علیین مکان

اوس به زه تاته حکایت کړم د بنو / خوږ روایت دګرګین خان د وژلو

چه میرخان تللی اصفهان ته وه نه / مخ ی کړی د پاک سبحان ته وه نه

پا پاچا ته عرض کړ تول اقوال د پښتون / دګرګین ظلم بد احوال د پښتون

پا پاچا وویل زه نشوای کولای چاره / دګرګین خان ظلم ستم دی یاره

کله ی معزول کړم قندهار ته پیرته دی / جور ستم او ظلم شعار ته پیرته دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

گرگین خو گرگ دی گرگ څو ظلم کوی — وینی تو وینه هم لیوه څیری
زه هم خالیف یم چه بد تحکم گرگین — نا مسلمان دی ارمنی دی بددین
نه په اسلام کی ځان پابند گڼیږ — نه نصرانی نه له عیسی پیر بید
بیری ږم زه په خدای کړی قهر بکاره — د سلطنت بیړنا کورسی تیارت
میرخان ویل ای حسین پاچا وګوره — حال د حاکم او رعایا وګوره
ګرګ د ایله کړه پر رمه سو شبان — جور و ستم کا نوی بیحد ګرګین خان
مو په له طاقت نسته چه کړو بیا تی — صبر په ظلم د ظالم ارمنی
د اخلو رم واردی راحم سلطان — عرض د ظالم له لاسه کړم سلطان
کدیا پاچا نکړی داد خواهی د مظلوم — ظالم حاکم کا ظلم دیر په محکوم
جور چه د پیر سی سلطنت سی برباد — د ظلم قصر بیښا بی بنیاد

عوبید الملک یبقی مع الکفر ولا یبقی مع الظلم

کافر کولای سلطنت سی مدام — کد وکړیا داد نوی پاچا بر پیر انام
مګر ظالم نو نسی کړای سلطنت — خالق رحیم دی ورکوی خلافت
پاچا ته چه زړه یی وی پهره وات — د خدای عیال ګڼی پر مځکه انسان
سلطان واوره پښتی غوږ داو بیا — مکړه ستم د خلق الله بیهما پاچا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ستمګارو پای به راشي وي خراب — د ظلم اور به کا پخپله تراب

د مظلوم آه داسي کاري دي ګوره — چه اوري سخي د ظالم تکوره

ملسي به بلي کا د ظلم پکور — تو له به کاندي بينوا پدي اور

بابي ظالم په رحم د کا پخان — په ظالم خوار کړي خپل ځان او جهان

سلطان ګوره پر ځان رحم وکړه — خپل کلي کور په جور مه دوراغوره

يا چا تر هي دنيا وکړه ميرخان — خو غوبږي نه دو او ريږه وله پخان

ګرګين ي پر ليږه قندهار کي ظالم — ننځ کړ دفع لاس دده له عالم

ګرګ ي شپانه کا په کړي خوار رعيت — د ګرګ پخپل ټيري په ظلم و وحشت

ميرخان خوله بي ولاړ حجاز له په کړي — رسول د خداي ته په زاري دادخواهي

دادخواهي د ميرخان په حضور د سيد الانس والجان

ولاړ ي د شپي ي پيغمبر ته فرياد — رسول د خداي ته په سو قوم برباد

ستا پر امت راغي د ظلم دوران — واوره رسوله د دوي قوم فغان

پښتون خو ستا پر نامه ځان کړي فدا — اي خير الناس واوره ته دي ندا

وتر غوره دوي ته د ظلم له لاسه — ګرګين ملنګ د پښتون وباسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا پیدا مدد دی کلمه کوی پښتون
نه بسی بیځکه لتاند استون

زړګ وژړوندون مو د اسلام دپاره
ستا د درباب ستا د سلام دپاره

مدد موکړه هیر خیرالوری رسول
فخر کونین نورالهدی رسول

اوښکی می څاڅی پر دربار یم ولاړ
قوم سو پاورد ظلم پتول د لتا ړ

یو ولد نظر وکړه پر مو بنه چه سو وپه
وظالمانو ته تر څو به یو پړ

ستا لطف و مهر دی شامل پر جهان
هر خراب زړه دی ستا په مهر ودان

لدستا نظره توی خراب سو پښتون
پادرد ظلم تور کباب سو پښتون

راغلم لدلیری ستا دربار ته نبی
ته می شفیع سه د خدای غفار ته نبی

په پر پښتون قوم نازل کا رحمت
کړی ی ناموس خوندی پخپل مرحمت

لاس د ظالمی لګریوا ته لنډ
ویح سی د ظلم دګند و خیرو دنډ

ستا شریعت سی تینګ منځ د پښتون
ورک سی بیداد او کم سی رنځ د پښتون

دامی دی سوال ولاړ د در ته یمه
محتاج دستی ولږ نظر ته یمه

د قوم حال کړمه درته عرض یا ادب
ته یی بادار د کل عجم او عرب

بیله تا ملری پښتون څوا لګر
ته یی ملهم د خوږ و زړو د ټپ هر

وژغوره زمو ز نام و ناموس لد بیداد
کړه بی ناموسو ظالمانو بر باد

سر

(c) ketabton.com: The Digital Library

سر ئې د را پورته زمونږ حال وګورد | د ظالم ظلم به احوال وګورد

نه دی لتا شرم د حیا سته نبا | نه شرم کا نه ئې له عیسی ارمن

عرض مې د حال وکا وتا ته پیشوا
بل څوک مو نشته خو الګر په نیا

خوب لیدل د حاجی میرخان پیده ینه طیبه کښې او زیری د نجات له ظلمه

چه میرخان هم عرض کا حال د ظلم | هغه شپه مات سو توره د ال د ظلم

میرخان ئې خوب ولید صدیق اکبر | چه ور سره حضرت فاروق د عمر

وی ای مسکین زیری درته غم ملګره | قوم د خلاص سو کورت ماتم مکوه

ولا پیدا قوم ته د وا زیری کړه زر | چه د ظالم سو کم نقصان او ضرر

په بشوت به خدای له ظالم آزاد | نه به سی ننګه او ناموس ئی بر باد

خدای به د قوم کا پر رحم و دان | قوم به ئی ویته مجاهد پر جهان

تل به د خدای په بندګی کړوی لوی | خول به ئی نکا مر ده تلیته ور څوی

کلمه د خدای به ئی جاری یا قوا | ور کوی دوی به په دی لاره کی ساه

څوی طره وی د اسلام په ملګری | نه لبسی ورک قوم د دی قوم لښکری

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیری او ریدل د میرخان او فتوا اخستل له علماو

له زیری په وا و رید میرویس خان پیغام
بیا ی پیدا کړل علما د حرم

خوبن سو د بیغو په پیغلی کلام
مفتی قاضی او هم پیشوا د حرم

حال ی د ظلم د ګرګین کا بیان
نو ل علما د دین فتوا ی وکړه

فتوا ی وغوښته له دوی میرخان
سمی تحریر هسی انشا ی وکړه

چه د ظالم د ظلم رفع روا
حاجی میرخان راغی وطن ته بیا کال

په تیر په وی دی له اسلام سوا
قوم ی ولیده په ظلم پایمال

په تدبیر کښیوت په ناموس وساتی
مشران ی ولیدل د قوم بیل بیلا

تنګ د قوم کا په تینګه خوندی
وده وی ئی ووی د حرم ماجرا

دعا د خوب او هم فتوا د عرب
ګرګین خبر سو چه میرخان څلوی

قوم ی کا د خان د بنو لیطلب
وی کتله چه افغان څلوی

ظلم ی دیر کا پر خوارانو د قوم
مشران ی زاوستل په صبر و په بند

خان ی کا ګرځ د غمخوارانو د قوم
منافقین ئی کړل له قوم سربند

(c) ketabton.com: The Digital Library

مصلحت د میرخان او قرآن کول د قوم او بیا وژل د گرگین خان

حاجی میرخان وکا تدبیر مصلحت
پښتانه قتول سول پنا موس او پت

مو لو قرآن وکا چه ځان کا خوندی
له جور و ظلمه د ظالم ارمنی

سیدال ناصر او بابو جان و بابی
یل بادرخان و د بادرو لمسی

میا جی هم راغی د میرخان پکومک
یوسف را قتول کړ له د سیوری هوتک

عزیز نورزی د دلارام پهلوان
گلخان بابر د بل و نور بریځ خان

راغی لفرو د الکو د حلبک
کاکړ ځوانانو د لښکرو کومک

یل یحیی خان بل ی زوی محمد خان
قتول سره یو سول چه کړی مرگ گرگین خان

یونس کاکړ وکا یرغل په گرگین
پښتنو بوره پر گرجیانو ناورین

گرگین ی مړ کا قتول گرجی سو کښتار
قوم کا خلاص ظلم و جور و غفار

قندهار و بنو حاجی میر پیهمت
قوم ی قتول کا ورتی کړ نصیحت

پر ظالم ومی او سی تو حوب سو و آزاد
خالق دی نکا پښتون قوم برباد

پایمال ظالم دی موږ یی تو لکا لښکر
نابی په وسا تو ځانونه له شر

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفهان دک وله لښکرو د شاه — سبا به راسی پر ګوښو سپاه
نه به پښتون پریږدی پر مخ د جهان — ورک به کا نوم ننګه ښان د افغان
دښمن قوی دی راسی کی اتفاق — ځان مو چیتو کی یری کاندی نفاق
یقندهار کښی راټول کړل خانان — لټوله د قوم اختیار دار مشران
هر قوم ورکړله ځوانان توریالی — ټول وعښتلی ننګیالی جنګیالی
ښل زره بیج سول پینځه کی د ښار — ګرده ولاړ و د میرخان ګفتار
میرخان اتفاق کاوییس ښه یری مشر — قوم ی وند لکه زوی او کشر
یه داسی کار وکا حاجی ګرندی — د پښتو ناموس ی وکا خوندی
کال و یو سل نونس اوز ریشمار — خلاص سو له ظلم د ګرګین قندهار
ذظلم پای دی سی وران عالم — زړی لظلمه څوک وودان عالم
ذظلم اور به بل سی سوځی جهان — یکښی کباب سی ستمګر ظالمان

ظالم جفا کوی پر ځان نه پیه بل
ویمن هر څوک سزا د خپل بد عمل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د عالم کامل ملا محمد عادل بړیڅ   دا ملا صاحب په قوم بړیڅ او عالم او متورع سړی دی خلقو ته د سبق لار ښوونه کا په ښوونه اوک کښې اوسی او ملا بابو ته درس کا د ده پلار ملا محمد فاضل هم ښه ملا و په روضه ربانی کتاب ی کښلی و ملا محمد عادل هم یو کتاب نظم کړی دی په محاسن الصلوة ی نوم دی او د لمانځه مسایل او ثوابونه او د تارکینو عذابونه یې پکښې کښلی دی دا یو څو بیتونه له هغه کتاب دلته را نقل کوم چه یادګار وی

بیت

هغه خلق عاصیان دی | چه په فرض کښې کاهلان دی
چه فرض نکاندی لعقده | دوی ښی شکه کافران دی
په وای کریم ی زده ی نوی | که طعام خوری حیوانان دی
علم فرض پر هر سړی دی | چه فرض نکا فاسقان دی
چه په قصد یو ملونځ قضا کا | په دوزخ کی غاستقان دی
خدایه تا نه امان غوارم | له هغو چه فاجران دی

له هغو سره چی ګډ کا
چه خاص د ایمان نداران دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د شاعر شاطر محمد طاهر چمریانی د محمد علی چمریانی زوی دی
پیښنه‌ور د کانداری کا د بنګاپور سوداګري ئې کړله او هلته ئې خوش طبع خوانان دی
طبع ئې هزل ته مایل ده او کله کله به ئې اشعار هم وایی یکلو کلو هم تنګ کښی
د یاره سره او سیدلی او هلته ئې له اکملو علماو نحو لوست وکا او علوم د بیځ
ئې زده کړل د کاتب الحروف سره آشنائي لري دکان ئې قائم دی لوغالانو مجلس ګاه د
وی د یارانو سره خوش طبعی او ظرافت کا هسې وایی کاتب الحروف محمد هوتک چه
یوه ورځ ئې یو یار د کاندار ئې په نوم ده محمد عمر خان پتوم لونی ګانډی
پیغمبر د طبع لطیف لشاعرانو سره آشنائي کا او پخپله هم اشعار انشا کا محمد عمر خان
د محمد طاهر سره ظرافت کا او لطیفه نکات یو بل ته سره وایی محمد عمر وویل سر کا ل
د محمد طاهر سره مجلس او وینا هم خوښه اثر د مجلس نلیدلی کیږی او نه الصحبة
مؤثر مصداق نکاره کیږی په سبیل د هزل ئې داقطعه په مجلس کښی وویله

قطعه

وایی داپه صحبت کانډی | یوله بله ډیر اثر
پیکلو دی مصاحب سره | تا صحبت نکړ مد حر

محمد طاهر چه طبع ظرافت پسندلری او هسې نکات بند ادا کاهسی قطعه ئې جواب انشا کا

مقطع

(c) ketabton.com: The Digital Library

قطعه جوابیه

صحبت دیدار کا لګوره   منکر نشی دا شر

قدر محض بغدیشی وی   او س انسان سولی بشر

محمد عمر خان پټرانت له محمد طاهر پو پښتنه وکا چه ستا نوم طاهر دی خو مطهر نه دی

محمد طاهر هسی بیت دوا وید   بیت

زه وګان وته طاهر یم   خو وتا ته مطهر

ذکر د عاشق پاکباز دانای راز ملا محمد ایاز نیازی د دنیا تارک دی او پیر هد او ورع کښی ریاضت کا او په طریقت کښی مریدی د میان عبدالحکیم قدس سره العزیز کړه هم یا صل د قندهار د ښار ساکن دی مګر په میا شتو ورکړی دی لګوره او سیاحت کا او په حضور د بزرګانو حاضر ی او ګوسنو کښی په عباد ت بخت وی نقل کا چه ملا محمد ایاز په شپو شپو ویښ وی او پیر د ښتو او غرو ګرنګ ذکر کاندی او د خپل پیر دستګیر په مخ راسی ژړا کا او هسی وینا کا چه تا مظاهره د جمال او کمال ملرم څکه نو ښتنم ملا محمد ایاز ښه آوازری او کا کله چه خپل اشعار یغنا سره لولی خلق ژړ ی وی او دیوان داشعار وی ډیر ښتین دی او نکات عارفانه پکښی سته هسی روایت کا چه ملا محمد ایاز اکثر

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیغور وکښې ګرځېدې او دغرو وحشي او خونخوار حیوانات ده ته ضرر نه رسوی ملا
عبدالحکیم چه دده شاګرد دی هسې وایي چه څو میاشتې می استاد نه راغئ کور ته
او زه د ده پیدا بنې ګرځېدم پیغور وکښې یو ځای می ولیدل د شرمښا نو لوګله چه ګرزې
او یو د بله سنګولی سرد ایږي ماځان پټ کا او پیغره کښې پنهان سوم چه شرمښان
و لاړل هغه ځای ته ورغلم او ومی لیدل چه ملا محمد ایاز ومونځ په پړ لاندی خوب بیده و
او هغو وحشي حیواناتو هیڅ ضرر نه وور رسولی بلکه ویښن سوی هم نه و ما چه له خوب
ویښ کا او واقعه می ورته بیان کا ده وویل هغه شرمښا په د خدای په محبت ودان وی
د حیواناتو ځای بنو نه ورایږي د حقیقي انسانیت مرتبه هغه هسکه ده چه د حیوانیت
لاس هلته نه رسی او کله نفس اماره چه د نفس مطمئنه ځنې تبنتي او فاني کیږی
هغسې هم د حیوانیت په دریاب کښې لاهو مخلوقات د انسانیت سره ځګړه نسی
کړای او له بیرته دی تبنتي ملا محمد ایاز د شعر خونه دیوان لری او د پیر ښه عارفانه
اشعاری پکښې جمع کړی دی چه زه ی د هغه یو څو رباعی په بیان د عارفانه نکاتو
را نقل کاندم

رباعی

زړه هغه دی چه لری د عرفان برخه | دغه ښه ده په دنیا د انسان برخه
څه زړه چه نه وی حبه نه عرفان وی | ورکړی په ژوندکښې د ناچیز حیوان برخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولہ

محبت د آب و خاک دی بی بنیاد | راسه ډکلری ده دنیا خون آباد
ګډ د زړه سپینیوی د خدای محبت | په صحرا بدی بی کوره اوره بناد

ولہ

زړه وند خوبن کړه دا بیکی ده درشتبا | ملګره یجا باندی تیرند پیجفا
د خدای کور موړانوه پدستمو | د خدای کور و ګنډز ړه چه وی صفا

ولہ

په د ځان پیغم اخته وی عاشق نه دی | هغه څوک د خدای دیني لایق نه دی
یا به ځان یا بدجانان کا پرستند | څوک چه ځان ئی نکا هیر خو صادق نه دی

ذکر دلوی واعظ ملا محمد حافظ بارکزی   دا عالم د محمد اکبر بارکزی زوی دی کی په پیقندهار. په کښتند خوا کښی اوسی او علوم مروجه ئی لوستی دی فقه کښی استاد دی او پجامع کانو کښی د جمعی پورځ وعظ کانو په واعظ مشهور سوی دی کله کله په خطبه کښی حینی اشعار هم وایی چه په تول نصیحت دی یو کتاب ئی لیکلی دی چه نوم ئی دی تحفه واعظ او په دی کتاب ئی د تقوا او زهد وعظونه لیکلی او خلقو ته ئی امر په معروف او نهی منکر کړی دی محمد حافظ واعظ پر ښتیا ډیر مشهور ردی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پادشاه اولو یا لوی هیچ کښې هم د خدای امر ښکاره وایی او بېچا پروا نکوی پیر طریقت کښې د میان نور محمد صاحب مرید دی او تدریس کا دا حال موجود فقط پنځه یار ښځ طالبان د علوم ی له مجلس فیض موی او په حلقه د تدریس ی کا حاضر وی دا وعظیه بدله ما را اخیستنه او نقل می کړه له تحفه واعظ څو چه مسلمانان ی و لولی

بدله وعظیه

کم بخت مګره پر دنیا د ونګوت — کړی زړه عزایی د جنت ګلوت

کم بخت موږ یو ملیاند پر دنیا — وطن مو بل دی آخر څو پر شیتیا

هم بدشند بل سی را معلوم پچقبا — نو له سره اور کی پامال څا لوت

کم بخت ملکوه حرام چه بود دی — چه کړی حرام سعد باطن کی دد دی

اعمال ی ما له لیحقبا کی رد دی — پده لو یه ورځ به ی وی لوتر مخلون

کم بخت ملکوه حرص قرار سد — ثنا د رب کوه صبور پیکار سد

تو سند د دین وره پیدی کاروبار سد — چه بی قتو بنی منی پیدا سو دوت

کم بخت مخه د حرام پر لوری — خدای به و تا ته په غضب وګوری

که ملزړه عواری بنایته بنی حوری — بی ځای امر ده بی پروا پلون

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د نصرالدین خان اندړ. نصرالدین خان د محمد زمان خان زوی دی چه پرزمانه کښې د پادشاه تجاه وشاه حسین له غزنی راغی او یقندهار ښاکن سو په مقتضا د طبع صافی په چند مدت د صدر دوران بهادر خان ورسید او پیلک د ملازمانو د پادشاه ظل الله منسلک سو ځکه چه شجاعت او بهادری ئې په طینت کښې وه نو په دلبر ورځوی د پادشاه او بهادر خان عالیشان لپاره عزت د موند او د مستقیم طبعانو سره آشنا سو نصرالدین خان اندړ پسند اشعار وائي او زموږ د زمانی له موزونانو څخه ګڼل کیږی دیوان د اشعارو لری او نصر تخلص کا الحق چه نصر پیزرم او بزم د نصر خاوند دی او د یارانو او موزونانو په منځ کښې مقبول په دی کتاب دده یو د بدله په یادګار کابنم چه نر اند د دیاد خالی نه وی

بدله د نصرالدین خان

د خوار عاشق ژړا مدام وی د اختګار د نیا — کدوی په پټه خوله ډیر عندی ګفتار د نیا
د خوار عاشق مدعا داده که ژړا کی نا — په ورښکاره خیله زیبا مخ دلربا کی نا
بېچی په وصال کښې خوشحال محبوبا کی نا — بلبله نغوری ځیځه ډغدا امیدوار د نیا
د دی حسینو پیزه ځدای بلکه او دوران دی — په ورپیښی دی خوار یدو ډیر غون دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ربه آرام په درسته شپه کانه دی خوبونه دی | پر مینانو هره شپه د غم ناتار دینا
دوی مینو پر زړه رب البنی داغونه دی | چه په ارمان د بنا لیسته زیبا محزون دی
لا ژړا کا او په ناره یقر یا دون دکا | هو چه عاشق سی د هغو کله قرار د بیا
عاشقانو زړه ی مات کا نرغیب بیا | هو په شپه بیده بانده پتری کله جو پیښ بیا
په د وصال پا میند هر عاشق او پیښ بیا | کدی دا نوی عاشق هر ساعت بیمار د بیا
د مینانو وصال عین لوی اختر د بیا | یو خو خوار نظر له چیل بخته مرور د بیا
د بلتون اوردی چه په سوی در سینه ځیگر د بیا | هیڅ نځو پیښ ی د بلتون کاری پر یار د بیا

ذکر د برگزیده احد ملا نور محمد غلجی   مشهور دی په غلجی او په غلجو کښی توخی دی د ملا یار محمد زوی دی او س په پښتو ای کښ او سی علوم شرعیه وایلی دی و تدریس کا په عمر د یر پوخ سړی دی اتیا کلن او دقندهار پښا د کښی پنجه کاله د کاندان عالیشان د حاجی میرخان دار ځینو او کوچینو بچو نو استا دو او معو محزرا تو ته د سرا پرده عصمت ی درس کا ملا نور محمد اشعار هم لری یو کتاب ی کښلی دی پنامه نافع مسلمین او په دی کتاب ی احکام شرعیه بیان کړی دی دا کتاب ی کښلی دی پنامه د پادشاه جمجاه شاه حسین او له معتبر د کتابو د فقه او اخلاق ی انتخاب کړی دی ملا نور محمد او س په پښتو ای کښی تدریس کا — علوم شریف

او

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بخاري شريف او هدايه او کنز او طريقه محمديه او نور مروجه کتب په تدريس لولي

دا نظم ورده دی په نصيحت کښې مخمس

نظم د نصيحت

تر مومن ژوندی پورې سي زما ياره　　ته ژړا فرياد کوه په خپو کوکاره
استغفار ته به کوه د ګناه د پاره　　ته هم ځان ساته پناه غواړه له ناره
بيداري کړه په سهار کښې زما دلداره

نه وتا ته يو ويې کړم زما وروره　　په سهار بيداري کړه آخر د ګوره
ابد ته سي پيچا نکښې يا په اوره　　چه ستا حال به په څه رنګ سي له ګوره
بيداري کړه په سهار کښې زما دلداره

په هر وقت له مسلمان دلداري کړه　　په دريمه شپه کښې ډيره بيداري کړه
هم په خپل صورت وژاړه هم زاري کړه　　د اخپل ځان له د حجاب ستري بيزاري کړه
بيداري کړه په سهار کښې زما دلداره

ته د روغ الابلا مکره دنيا کښې　　داد زيان دي زما جان په عقبا کښې
ستا ډير سود دي در ته وايم شرپا کښې　　ګناه به خلاصې ډيرې دي په دعا کښې
بيداري کړه په سهار کښې زما دلداره

ته د خداى له حکمه مه غږوه غاړه　　نيک اخلاق کړه ته طلب د بد خوى واړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تضرع کړه ځېل صورت کړه وچه ناره | تر لا ختو ی جوړ سوی تن د یجاره

بیداری کړه پسهار کښې زما دلداره

ته امید کړه د رحمت ته ځما جان | د رحمت دروازه خلاصه ده جانان

هر سهار رحمت نازل سی له اسمان | مغفرت پسهار غواړه له رحمان

بیداری کړه پسهار کښې زما دلداره

ذکر د شاعر ظریف حافظ عبداللطیف اڅکزی د اشاعر په مجمع کی د فضلا سرامد دی او په ظرافت کی هم یا ځل د بوستان دی پلاری غلام محمد نومیدی قندهار ته راغی په ما شور کښې او سید ی عبداللطیف لا کوچینوالی تعلیم شروع وکړه قرآن شریف ئی حفظ کا او ځکه چه طبع لطیف ئی در لوده نو ئی ډیر خوږ ه اشعار و ویل په شعر کی طبع ظرافت ته مایل ده ځو بیا هم هسی قصصی او حکایتو نظم کا چه اوریدونکی عبرت حتی کا و پند و نصیحت دی په ظرافت کی مفید درموند کا او هر کله مجلس د آشنایانو په ظرافت د ده سرور وی کاتب الحروف کله کله دی وینی او اشعاری اروی او سن دی ځلوبیښو کالو دی او سره دی په عمری پوخ دی خو ځوانی سره کا او مجلسیان ئی په صحبت نشاط بیا مومی په چالو کښې اشعار ارتجالاً لولی او قصی کا فقیر کاتب الحروف دغه یوه قصه د ده په ی تحر اند کښې نقل کا په کتاب له ظرافت هم خالی نوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقصد د سوی او د اوبو

ځکه یې ومنیسی یار او داد اوبو او د سوی مقصد سوه
ځورا دیره ځوبه سوه

یو سوی د اوبو آشنا سو
بیحده ی همراسو

یاری بری کولد یو لد بلی یا را ند سوه
ځورا ځوره د مقصد سوه

اوبو وویل چه سوی
ای زمایاره نیکخوی

بی تا می بنادی نشته شپه او ورځ می بیابند سوه
ځورا ځوره مقصد سوه

تول عمری صحبت کا
د سوی سری الفت کا

شیبه ی بلیتون نکا یو لد بلی مرکد سوه
ځورا ځوره مقصد سوه

سوی و د اوبو بکور کی
ژونده دون ی پسرور کی

مقصد بری شروع کره هر سهار تو بد غرمد سوه
ځورا ځوره مقصد سوه

سوی تل سلید د اوبو و
دوستی کی دیر پیهوبو

خپلوی سوه هسی تینگه چه هر بری پیند بر مد سوه
ځورا ځوره مقصد سوه

اوبو هم عزت د سوی کا
ساتی د ابروی کا

دیار د زیه د یاره بد مقبولد ند بلمد سوه
ځورا ځوره مقصد سوه

یو ورځ سوی یلمستیا کره
د اوبو دیاری داکم

خپلوان ی راجر کره د سوی تولد سلید سوه
ځورا ځوره مقصد سوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبن راغئ دسوي کور ته — يوغاري وليد پورته
داننگ په هسي شان وچي ندغاي يوه گونه سوه — خوراخوږه وقصد سوه
راوړي ي خوارېده وه — يوڅه وه لږ وابند وه
داتعلد په ي راوړ لدداوبن يوه گولد سوه — خوراخوږه وقصد سوه
اوبن وربې ولاړي کورته — نخلدي سنو پورته
سرپا نوي نغاي ندد رلودي لو لد شرمنده سوه — خوراخوږه وقصد سوه
سرپا نوبجيت . کا — باسوي ملامت کا
ول ستاوداوبن څدي په دوستي سره توده سوه — خوراخوږه وقصد سوه
په بسوي اشنا داوبن سي — بايد په لږ پېهوښ سي
داوبن دپاره بنايي په پيدا يوماتد سوه — خوراخوږه وقصد سوه
هرڅوک په يا راني کا — په پيل کا پيلغاني کا
هرچا لدمنا سبد اشنايي او طريقه سوه — خوراخوږه وقصد سوه
په څوک مناسب کار کا — عبرت لدې گفتار کا
لدچل تغره سمد و هرچا پېبد راداوبد دکه سوه — خوراخوږه وقصد سوه

ه ه ه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د رستم دوران سپه‌سالار عالی تبار زبدة الزمان سیدال خان ناصر

محمد هوتک له الف خان ناصر روایت کا چه سیدال خان د ابدال خان زوی او

بابری زی ناصر دی چه پلاری او سیدی یه د یله کښی چه دوازلس پسر یو ځای

دی هغه وخت چه سلطان ملخی توخی استقلال و موند او له غزنی تر جلدک

ی حکومت کا نو بابری زی د ابدال خان سره راغلل او په اتغری سکونت وکا

ابدالخان د عادل خان توخی سره په هغه وقت له بیګلر بیګی سره د قندهار چه د

صفوی پادشاه لخوا د جنګوند وکړل او وندی پر یښو چه پر کلات حکومت وکا

سیدالخان چه د تګ لی پلار زوی و سخاوت او شجاعت زبده د روزګار سو

او هغه وقت چه حاجی میرخان علیین مکان پقندهار کښی ګرګین خان بیګلر بیګی

ووازه سیدال خان ناصر د پښتو د لښکرو سپه‌سالار واو د ده لو ستلی وه علوم

مروجه لکه فقه تفسیر فصاحت صرف و نحو او فارسی کتب چه د میرویس خان پر ټوله

ځکه د صفوی لښکر د قندهار د خلقو انتقام ته راغلل نو سیدال خان ناصر

د حاجی میرخان لخوا د پښتو سپه‌سالار واو ډیر وار ه ی د صفوی لښکر چه تر حساب

تیر وو ورژل پیدی لټو لو جنګو سیدالخان غالب او فاتح واو په د لاوری او شجاعت ی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهرت وکا په حاجي میرخان علیین مکان وفات سو نو سیدال خان عالیشان
وشاه محمود سپه سالار سو او پر اصفهان ی یرغل وکا د صفویانو پجنگو پر لټو لو
سیدالنو غالب او فاتح سو خرو ی اصفهان فتح کا او دښمنان ی مقهور دی
نقل کا په سیدال خان ناصر په سخه وقت په په جنگو ی گرفتاری بند وه
اوله حیص و بیص ی فراغ و اشعاری ویل او د عشق سند یهای کښلی اوس
په په مهما تو د امور په اصفهان کښی بحث دی د شعر ویلو فرصت ی نشته
او ورځې ی تیر یږی په هسی جنگو په رستم هم ځنی ډار کا د سیدال خان
له اشعارو تخه دغه بدله بیخزانه کښی کاښم په دا کتاب دوه له ذکر خالی
نوی او دوی خان عالیشان بذکر مزین وی

بدله د سیدال خان عالي مکان

یار ماله هسې گرانسو + راتیر تر ټول جهان سو
نو زه ویم پیتر نو + جهان قبول راته جانانسو

وی زلفی د اوږدې کړی   پیرځ د راضیری کړی
سری اشرفي د په تندی باندې سری کړی + گرزی په باغ کښی ګلونو کښی نخری کړی

په ادر دوسو هم یاره   راته اور تا نه بوستانسو

یمن

(c) ketabton.com: The Digital Library

مېن چې اشنا يې مکا — شپېږ ورځ به کړيا يې ٥

شتهی د دستمګاره خوشحال ژړون بزنځي کا + لندی لرې دورځو د بانو عشق کا رې ؟

پر ما رې ګوره طلعت د دلبر د تير نبان سو

مېن پر لو يو غر و ځي — مرغو ر پا نيمو شپو ځي

وروزي ارو طن وطن پرېږدي پرځي لو ځي + فرياد و زاري د کا بيا ورپسې په غليلو ځي

وصال ی نصيب نسو ګوره زړه دک په ارمان سو

ناري وهم عالمه — دښتي تر صحبه ۳

ناتوان و بېلتون يم يوګړی نلرم دمه + بيتابي نفس نيژری را ځه زما دز په بند

نظر پر ما غريب کړه چې تا خون مي تابيځا نسو

شبنم پر ګلو ښکاري — زما اښکي دا رنګ دا ري

خوناب ځي ستا نغمه زما په خکلي لاري لاري + تمام شپه لم تيره چې د ا پناري ناري

ښکاره سوه چې مجنون يم ليونو به مي ادس ببا نسو

بوستان ښکلي ژبيا دی — رنګين په او ښکو زما دی

دزړه پراهر ګلګونه دی چې بلبل بتماشا دی + چمېنه تی زړه وشاودی قدوای چيتلا د

نه لمی د بېلتون يم زه سيدال احمد بيا نسو

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریمه برخه اند په بیان د هغو چه شعروني ویلې دي

ذکر د عصمت پناه نازو توخۍ هسې نقل کا چه نازو د سلطان ملخي توخي لور وه
چه تولد یې په سنه ۱۰۶۱ هجري هغه ځای ته نزدې وچه تازي نومیږي سلطان ملخی
په هغه وقت د غزني تر حلقه ک د اقوامو مشر او په استقلال یې حکومت کا معارض
او ساري یې نه لرلو او نازو په کوچني والي له میر منو د پښتنو او سپین بږیرو علما و څخه لوست
وکا او میره مېږه ارتینده وه چه نا ښدي میراني او شجاعت او سخاوت تدبیران و
روایت دي له ثقه راویانو چه سلطان ملخي و سور غره ته نزدې په جنګ کښي وه
او حاجي عادل چه د نازو ورور و دپلار پانتقام جنګ ته ولاړ کلا او کوري نازو
ته پرېښو او په هغه وقت نازو توره په ملا کړه او د جنګ لیونو انا موسره ی
کورا و کلا له تا ړاک د دښمنانو د ساتل ما ته ضبل پلار حکایت کا چه نازو انا
په سیلمیتیا او غریبانو مسافرانو چه یا الله مور وفد ده او هر وقت چه پیدا شي به د
مسافرانو قافلې راغلې د نازو پر کلا ی اول به سوه سوه میلمانه به یې دوز ل
او دوی ته یې ډوډۍ ورکوله چا چه به کالي نه درلود لباس به یې ورکاوه
او د سخاوت لوئ ی له ضیر تر کوسانه څپور سو نازو په جبالد د بنالم نحان

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوتک وه چه دکرم خان زوی واو دهوتکو بنالم خیل چه سن وریځ پاداشاهی دقندهار او اصفهان ددوی ده لدی شجرد طیبه څخه دی او نازو ځلور زامن درلود چه مشری حاجی میرخان او نور عبدالعزیز خان او یحیی خان او عبدالقادر خان دی

سی روایت کا محمد کاتب الحروف لنخیل یلاره چه نازو انا عابده صالحه ښځه وه او ځلو زامنو ته ئې تل عمر په اوداسه تیر او تل ئې دخدای ذکر کاوه داسی وئی ویل چه علیین مکان حاجی میرخان تو لد سو خو ب ګ ولید چه شیخ بیټنی رحمة الله علیه ورته وایی دا زوی ښه تربیت که چه لوی سی لوی کارون به وکا او بیت الله بیګان مشرف کا او لد نسل به ئې پیدا سی پاداشاهان چه دین به روبان کا نو حاجی میرخان چه وزیږیدی مور ئې په پالنه او عبادت سره لوی کا او ددین فرایض ئې لمتول پر ادسم کال ور ورښوول او هرکله به ئې ده ته نصیحت کا چه زه ئې د شیخ بیټنی نیکه قدس الله سره لقول ستا پیچ بتن دی لوی کارون نو چه لوی شی دخدای عبادت او دخلقو خدمت کړه او خدای پیدا کړی ئې ددی دپاره چه لوی کارون تر سره کړی او خلق الله ته خدمت

ستاآرام وکا روایت دی چه حاجی میرخان علیین مکان به هر وقت ویل چه زما مور ماته دلویو کارو دکولو وصیت وکا زه بابه هسی کارون وکړم چه په سنه ۱۱۹ الهجری ئې توسم دظالمانو له ظلمه ...وره نوی مسجد دشکر وکړه او...

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدای دا سخه کار و چه ما ته مو رسپارلی و او وصیت ئی کړی و د اخوښتا د عبادو
او بنده ګانو خدمت و چه ما تر سره کا زما پلار هسې و ویل چه نارزو اما علاوه پر سخاوت
او شجاعت او عبادت سې ارتینه وه چه د خدای تعالی لخوا بیناجات ئی د پیر
اشعار ویل او یو دیوان ئی درلود چه د دوه زره بیتو نه یکښی ده او بیلتری ئی منذلگات
اداکړی او داسې ئی ویلې و چه نارینه ئی هم فسی ویلاک او د مغه رباعی چه د نارزو
اماده ماند خپله پلار ار وید لی وه الحق چه ښه رباعی ده

رباعی

سحر ګړه ده د نرګس لیمه لامده | څاڅکی څاڅکی ئی لستر ګو څڅیده
ما ویل څه دی کښلی ګلدولی ژاړی | ده ویل ژوندی می دی یوه لحظه خندیده

رحمة الله علی الماضین کلهم الی یوم الدین

ګوهر درشهوار عصمت حلیمه حافظه. حلیمه د خان علیین مکان خوشحال خان
ختک لورده چه د عبدالله خان ختک سره ئی خو ر کیده زما پلار هسې روایت کا
چه زه بنو ته د لاهم پیهغه وخت د اپنځه ژوندی وه او د خپل پلار په ژوندی
ئی رو چه علوم ولوستل او بیا د شیخ سعدی لاهوری رحمة الله علیه مریده شوه او
هغه پلار ئی عبد القادر خان ئی هم اس ئی بیعت دکا چه ښځه هم د شیخ دوران

خلیفه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلیفه و روایت کا چه حلیمه بي بي فاضله او عارفه ښځه وه او په سرا پرده د عصمت ناسته وه میړه ئې هندي کړې او د خالق عبادت کا او د خپل ورور عبد القادر خان په کور کښې لوړو ښځو ته لوستل کا او قرآن عظیم ئې هم یاد دی زما پلار وویل چه حلیمه بي بي په پښتو ښه اشعار هم وائي او په خپل عمر سرا مه اقران وه او موزونان د پښتو ئې اشعار خوښوي د تصوف او طریقت کتب ئې ټول لوستلي دي او هسې وائي چه مشکلات د مثنوي شریف او مکتوبات د حضرت امام رباني قدس سره حل کوي د حلیمې په اشعارو کښې مجازي عشق نه ښکاري بلکه ټول شعرونه ئې د حقیقت په لار دي او د محبوب حقیقي صفت کا دغه یوه بدله ئې زما پلار ماته وویل چه په یخزاندکښې داخلوم رحمة الله علیها

غزل

دا شنای بفکر خو ښه هسې شان شوم — چه ونه هیبم چه ممتاز که نور جهان شوم
چه کړه مه ستا چمنه سر فرازه — ته خوانه پیښو زنګه د ریحان شوم
په مجازي دایاز ولاړې لزړه منه — سربلند د تر محمود غزني سلطان شوم
و هر چا وته په ګوهر واړه دي دي — د جمال په ننداروې شادمان شوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

غیر فکر می لزړه نه را بهر شو | پر خلیل د پر عدو باندی یکسان شوم

حلیمی دغما زمکر زیات لحد شو

چه دی بیل بیا ره نکا یه گمان شوم

ذکر د عارفه کامله بی بی نیکبخته داعصمت پناه او عارفه د الله د شیخ
الله داد لور وه په قوم مموزی چه پداشنغر لبنی کورنی او پلار ئیکه دیمن زیو
مرشدان وه هسی وایی کاتب الحروف محمد چه زما پلار روایت کاوه چه شیخ
امام الدین خلیل غوریاخیل په خپل کتاب اولیای افغان هسی کښلی دی چه
شیخ الله داد لوی ولی وا ولوری نیکبخته په تحقیقت هم نیکبخته عارفه بنځه
وه علوم دینی ی ولوستل او په ریاضت او عبادت د خدای عمر تیر کړ په
سنه ۹۵۱ هجری په حباله د نکاح شرعی د شیخ قدس الله سره راغله
سنه ۹۲۱ په دخواجه محمد زاهد خلیل منی زی زوی وا او عارفه د خدای و په
سنه ۹۵۶ له بطن غوث الزمان قطب دوران شیخ میان قاسم افغان په بدنی
بنی پیدا سو او دا شیخ بمعرفت د خدای شهرت وکا چه په هند او پښتونخوا
مشهور سو نقل کا چه شیخ امام الدین هم د دی عرفا له اولاد د دی او دی
کتاب د اولیای افغان هسی کاږی چه بی بی نیکبخته په د خدای عارفه او رابعه

د

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زمانې ده یو کتاب ی کښلی دی چه نوم ی دی ارشاد الفقرا او پد دی کتاب
ی سی نصیحتونه لیشحر ویلی دی، په فقرا و عباد الله ته مفید دی دا کتاب
په ۹۶۹ سنه هجری تمام سوی دی او زما پلاری نسخه لیدلی وه په بنو کښی
هغه وقت چه دی تللی و لیبغر د هغه ځای دغه شعرونه له هغه کتاب ز ما
د پلار پیاد وه په ما دلته ځنی نقل کړل چه کتاب می پلکرد عارفه دوران
رنګین و ی

مثنوی په نصیحت کښی

پزړه بنا دشی ای مومن	بظاهر پد باطن سپین
ظاهر زهد پا خلاص کړه	پزړه تینګ شه له یقین
شکر صبر پر هر حال کړه	خود نمای مشه خودبین
بشه ورو ځ بد پیژ ړا یی	که خبر شی له سجین
سجین ځای د خود نمای	د بی نماز او د بی دین
له هغو ځا امان را کی	یا اله العالمین

بل نصیحت و لیها ایضاً

درغه ای حق ته غاړه کښیږده	لوری لوری دنیا پریږده

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیا پاتې له هر چا ده　　　یا اخلاص کې څنې لېږده
څو قوت لري پېچا نکي　　　سر د یار پر رضا کښېږده
ځان له بد خویه ژغوره　　　زړه په ذکر د یار بلېږده
کل دنیا به دښمن شي　　　اوس له بېري څني ږېږده
بتول غواړي حساب دې　　　کړ داو مني کړ دمېږده
دنیا ترک هم که پوه يې　　　د لقا پر لوري بېجي ږده

ولها ایضاً رحمها الله

په طلب یې و در ږېږه　　　په خدمت یې هو سېږه
لمجله بد و نفرت کړه　　　و نېکي ته ولاړېږه
په نېکي کښې اخلاص کړه　　　بدي مکړه و پوهېږه
پر گناه له وار و ستر گو　　　د باران په ډود ورېږه
په یارب العالمین　　　لگناه را نتیږه
خدای بر رحم بیا وکا　　　بېزار یو نه ژړېږه
بې پروا و خدا یته مشه　　　له غضب د وېرېږه
هر غه فعل چه یې حق دی　　　په طلب ی و ښورېږه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د بیرمنی د حسب او نسب بی بی زینب اطال الله بقائها

بی بی زینب د حاجی میرخان علیین مکان لوروه چه لد کوچنیوالی ی
پحرم کی د عصمت او عفت لوست وکا لیپلد سبخه چه قرآن کریم ی
ولوست د احکام اسلامی او فقه کتابونه ی هم ولوستل او د فارسی
مشهور کتب ی ضبط کړل استاد علوموی ملا نور محمد غلجی دی په دیر
عمری محذراتو ته د حرم درس لوستی دی هسی روایت کا چه بی بی زینب
ډیره هوښیاره او پیمها نه د امورو عالمه ښځه ده او د پادشاه جهان
شاه حسین پا مورو کی تدبیر کا او هر کله پرای صایب مشکلات د امورو حل کا
او پادشاه د زمان ی پجبر و عقل کا او لقایح ی اوری د ادر مشهوار د صدق عصمت
سند سند شعرونه هم وایی او د موزونانو او شاعرانو قدر کا د د اوین د
شعرا هر کله لولی او لمضامین شیرین ی کام شیرین کا عمر لی عبادت
خدای او تلاوت د قرآن شریف تیروی او محذراتو د حرم د پادشاه
ته درس او کسبل او لوستل ور ښیی نقل کا چه د شاه محمود جنت مکان
د مرگ حال قندهار ته راورسید نو د پادشاه خاندان عالیشان ټول غمجن

(c) ketabton.com: The Digital Library

و مخز رالتو د بهرم ساندی او غلبلی کا بی بی زینب په واقعه د ورور د وفات واوریدله ډیره غمجنه سوه او په تلاوت د قرآن او لمانځه ی تسکین وکا د تبلی زړه او هسی وبیرندی په ویر د خپل ورور مرحوم دومیله په زړه ی دلته نقل کوم خدای تعالی د متول ما نړان عالیشان د پادشاه ظل الله ژوندی دلری او خوښ

مرثیه د شاه محمود جنت آشیان

بې غمه سو په ورور تیر له دنیا سونا　　قندهار واړه په ژړا سونا
زړه می په ویر کی مبتلا سونا　　په شاه محمود لما جلا سونا

دا روڼ جهان راته تور تم د دنیا + زړه د بلیتون تیغ کړم د دنیا
هوتک غمجن پدی ماتم دینا + دیا پهی تاج جوهر بهم دینا

په شاه محمود تیر له دنیا سونا　　قندهار واړه پښه ژړا سونا

خوان ومیرو د توری جنګ ونا + ولاړ د کام بنام ونګ ونا
دښمن لره پویو رنګ ونا + پر میدان شیر و یا پلنګ ونا

افسوس په مرګ د ده پخوا سونا　　قندهار واړه پر ژړا سونا

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمود نه دیوالزی خور ژړی + پر مرګ د ټول کلی کور ژړی
خپلوان لا څه پاچا د ورور ژړی + لښکر سپاه د پلی سپور ژاړی

پښتون د ټول پوا ویلا سونا		قندهار واړه پژړا سونا

اصفهان پا قد تاج نشکور عالمٔ + چه شاه محمود سونن پکور عالمٔ
د پښتون لمر سو تیاره تور عالمٔ + راته دښمن بلا پیغور عالمٔ

چه پاچا ولاړ پښتون ګدا سونا		قندهار واړه پژړا سونا

لښکر سو چپور پښتون ملا ړی اریان + پیخاور و ځای کا شاه محمود عالیشان
پاته سو تخت و تاج د ټول اصفهان + زړه ی راسو پر سو کا خوښی دښمنان

وایی پښتون اوس بی پاچا سونا		قندهار واړه پژړا سونا

اسمان بیا د څه ستم کا څرګند + و شلاوه تا چه د پښتون و پیوند
دښمن د بیا زموږ پو پیر کا خورسند + چه شاه محمود د کا پیغمبر کی بند

پرکور هو ویر شور و غوغا سونا		قندهار واړه پژړا سونا

هوتکو ژړی شاه محمود څه سونا + پښتو ستاسی لوی سپاه څه سونا
د اصفهان تر فراه څه سونا + پاچا چه وحشمت تپاه څه سونا

د پښتو پرتم فنا سونا		قندهار واړه پژړا سونا

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمود خوان دی ولی ولاړ لما + لیښت وتاج ته یرته سوی جلا
اصفهان ولی پاتې سونا لتا + سردار پورته کړه په ځکمې اعدا

دښمن ولاړه بیا شاد خوا سونا قندهار واړه پېژړا سونا

او ریم ناری د غم په کړین فریاد + پښتون په مرګ د شاه محمود سو برباد
زړون په تل تاو تاو دی سونا باد + د ساندو بغ دی په راو ړینی باد

ماتم زده پیر و برنا سونا قندهار واړه پژړا سونا

ورور مقر د تامولا کی جنت + در دکی تا ته پسله مرګ راحت
روح دوه شا د پلوی ورځ د قیامت + مخ دوه رون د خدای په مهر و رحمت

د خالق رحم تل پیړا سونا قندهار واړه پژړا سونا

ذکر د شاعره برگزیده زرغونه زرغونه د ملا دین محمد کاکړ لورده یوه پنجوای
کښی اوسید د او پلار ی وکا تحصیل د علوموا و د فصاحت الکلام ی زده کړل
او د فضیا و اشعاری وکوښل زرغونه په حبالد د سعدالله خان نوزی وه په نوریالی
زامنی ی هدلود او لتول د علم و هنر خاوندان و ماقد هی نقل وکا زما پلار په زرغونی
د شیخ مصلح الدین سعدی رحمة الله علیه کتاب د بوستان ټول په پښتو شو نظم کاو نوم

ی

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو بوستان د پښتو چه دا کتاب ی په سنه ۹۰۳ هجری قدسی پایتدو ساده
او ښتول نکات عارفانه او نصایح حکیمانه دی په پښتو کړل علاوه پر دی زرغونی
نغز اشعار او غزلون هم وویل او پیژره د فصحای شهرت وکاهی چه موزونانو
د روزګار به ی اشعار لوستل او د پښتو په بوستان بی سیر کاوه ګلونه د پند
او نصیحت به ی لتولول سبی والیی چه زرغونه کما لداره ښځه وه د خطای نور ابنه
وا وکاتبانو به ی لد حسن خط اقسام د خط زده کول زما پلار داسی وویل
چه په سنه ۱۱۰۲ هجری ما د زرغونی په خط بوستان د پښتو ولید چه خپل اشعاری
په خپل ښه خط هی کښلی و چه منظری ی خط ته عاجزی کا او دغه حکایت له هغه
کتاب زما پلار رحمة الله علیه پیا دو چه زه ی په خزانه کښی کاږم

حکایت له بوستان د پښتو

اوریدلی می قصه ده — چه لشانه هم خوږه ده
د اختر پوری ځی سحار — بایزید چه د رویداد
له حمام را وتلی — یکو ښه کښی تیر میدلی
ایری خاوری یې له بام — را چه کړلی ناپام
نیخ او سری سو ګکم — پایرو پیغاوره حر

(c) ketabton.com: The Digital Library

بایزید پښکر کښېنو سو — د مغل ځځ پر پاکید وسو

پیدا زه وریسم د بل اور — پر پاور کې سهم نسکور

لا ایرو بد څه بد ورم — یا بدلی شکوه کوم

هو پو بانو ټخان ایری کړ — لا رو ینې ټخان پر یکړه

ژوک پدې ټخان ند گرې تل — خدا یتد نسی کړای کښل

دېې تل یکفتار نده — لو خبره پکار نده

تواضع بد سر لوړ کا

تکبر بد تل خوړ کا

ذکر د عفت هیراه رابعه حال د دی شاعره ماته نه دی معلوم سوی خو لیکه څه پر پښکاره ده چه دا هم ده پیدا شاعره د قندهار ده او پیدا د ران د محمد بابر پادشاه ی ژوند کا هسې وایې چه اشعاری دیره دیوانی درلود د عندیه ه جمله رباعی ماته صدیق او رفیق محمد طاهر هجریانی وویلد پیدا زه ی د لته پنځرا اند را نقل کوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

رباعی

آدم ئې ځلمی وتندرا ستون ئې | یا اور د غم ئې سوی اوربون کا
دوزخ ئې روغ کا په یوه ځغلکی | لوم ئې د بغض د لند بلیتون کا

خاتمهٔ کتاب په بیان د حال د کاتب الحروف

حقیر فقیر محمد بنوڅی ـ مولف د دی کتاب

زه ای محمدزی دادو دخان زوی دقادرخان لقوم هوتک چه زمونږ دکهول
اصل ... مرغوده چه زما نیکه قادرخان له هغه ځای راغی سیوی ته او سبته
وسیدی بلدهٔ مدت په ... تا شاد نصیب او قسمت راغی ، دقندهار بیخ اکنو
یکای دکوکران استوګنه کوله او پیشه ئې د زراعت وه دا دخان د پیر معمر ک
وبیس د ۶۷ کالو په سنه ۱۰۵۸ هجری وفات سو او په هغه هم چه کوکران
لومړی جنج سو زما پلار چه داود خان نومیږی پیدا په ۱۰۲۹ هجری پوغند کوران
زه پیدا ئې او په آوان د صباوت ئې علوم لوستلی او په ځل عمر په موزونات
اوفصحا و علما و د نامه پنها وند او د پیرعمره قندهار تللی او د کسی خرون او به ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ډیر او بیسور او لوز تخایون ی لیدلی و بعد وفت چه د خان علیین مکان
حاجی میرخان پغند بار کبن دګرګین خان سره جنګون کړل نو زما پلار هم په غو
جنګو کی ملګری وو او سره ئې ځکه نو لدقدیم زما معرفت لدی خاندان د پرد ی
او اخلاص ی لرم په پړه پسله پکال ۱۱۲۲ هجری په رصفوی پادشاه لښکری پرقندهار
راغلی نو د جنت مکان حاجی میرخان لخوا زما پلار د ولایت او لفراه او سیستان
او ملمنات او لوز وتخایوی پیتانه دحاجی میرخان مدد ته راوغوښتل او له
پښتنو سره ی مرک وکړ او ډیر پیتانه د لوړ زو او بارګزو او اسحق زوی لګری
کړل دخان او پرضرو خان دی پرغلو کا او په دغو جنګو زما پلار د حاجی میرخان
جنت مکان لخوا سپه سالار و پسله وفات د حاجی میرخان مرحوم مغفور
زما پلار ر په سنه ۱۱۳۶ هجری وفات سو او یکو کرات د خپل پلار سره شیخ سو
د عنه مرحوم رحمة الله علیه طبع مستقیم درلوده او کله به ی شعرون هم ویل چه
دلته تیمناً دده دوی رباعی راوړم او دا رباعی په صنعت د تجنیس په نظر
دی او په فصاحت هم مثل ملری

رباعی

چه د ځا په زړه کی او ور دیني بلیږي — په او ور بلی لمبی ګړی حالی بلیږي
ور دیني کله هری د زړه لاميني — دا او ور بلیږي کله تل د زړه تیل یږي

رباعی

رباعي ولد ايضاً رحمه الله تعالى

کډي وينې تل څاڅي له زړه وتحه   څوک چه وينې تا له ژوانو يا ويه تحه
د زړه له زړه کړه وينې وينې څاڅي   چه کړه و د غم لويدلي ښتالاکړه وتحه

ادس چه دی لږ حال د پلار او نيکه د کيبن ئو ځپل حال هم کا ږم او د ځزامنې
ليدونکي بېخبره هم زما را تګ د ی نا بود ی د نيا ته يعني تولدمي واقع سوی و په
۱۱ د رجب المرجب سنه ۱۰۸۴ هجري پکوکران کښې او سن تو د تميز ورسيدم نو ی
پلار درسی را ته شروع کا او ترا تلسم کال د عمر مي ولوستل احکام
د دين او فقه او اصول او تفسير او د فصاحت علوم لکه قافيه او عروض او
بيان او معاني او نور چه زما پلار مرحوم وفات سو اوزه په تقاضا د پادشاه ظل الله
دامت سلطنته شاه حسين را علم د فتنه) ربار ته او ترا وسه په نظر کيميا اثر
د پادشاه اسلام پناه ديم او هرکله پا حسان او مرحمت د دی خاندان عالیشان
سربلند يم عمر مي تيريږی پلو ستلو او کښلو د کتبو له مختو د جهان بلد بېر ظلم
او وزره مي هم خوښي نکا په بليدی اشتغالو چه پل شه پدی اوقاتو د عمر چه مي تير کړ
هيو شو کتابو نه مي وکښل چه يو له د غو تحه د غد ځزانه ده او نور دادی يو کتاب

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښلې دي په بیان د علوم د فصاحت چه خلاصة الفصاحت بالدي او بد
کتاب چې متول علوم د فصاحت په پښتو د خپلو پښتنو طالبانو د پاره خلاصه کړل
او کتاب یې کښلی دی په بیان د طبابت او علاج چه خلاصة الطب یې نوم دی په
سنه ۱۱۳۹ هجري چې دغه کتاب د پادشاه عالم پناه مد ظله نخ ته پیشکش کا
سل طلا وې یې ما ته صله ها او هر کله داسې مراحم د پادشاه د دې فقیر غریب پېچ
د پېر دي او ارکان د دولت ابد مدت هم پر دې فقیر د رحمت نظر کا خاص بیا
ها در خان عالیمکان چه پر من د رحم بیقند هر د غربا و پر سر ظل د رحمت دي فائق
دي عمر د پېر کا ما الدیو دیوان د اشعارو هم سته چه په دي وقت کې مرتب او مدون
شوی دی او غزلونه او قصاید او رباعی اړي کله چه طبع قاصر میل د شعر او دوبیا
کا شعرونه کا بیم او موزونان د روزګاري خو بنوی ګډ چه د ځان ستاینه
سېبه نه ده او پوهان لدی کار عار کا نو پنځ اندګی مې خپل احوال وکښلی چه
دی کتاب ولیونکی ما ته دعا وکا او هر وقت می په دعا یاد کا خپله یوه غزل
هم دلته د نمونې په طور لکابم چه پر صفحه د روزګار یادګار وي نور
اشعار مې په دیوان کښې یو ځای دي شایقان د علم او شعري له دیوان لولي

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزل د کاتب الحروف غفر الله ذنوبه

ساقي پاڅه د سره ملو ډک يو جام را — ستا الغم نا آرام يم آرام را
بيله ميو د ښکاره رندارې څکم — سپرلي سو د خوبي بنده پيغام را
دنيا پاتېدونې نه ده بنا دي موږ يو ګړي ده — يو ګړي مې خوشي کړه مې کړي انعام را
د بليتون پنا ريکو کې مې نه ده شين سو — زما لمر د جام د ميو پټلام را
ناکام سو د دنيا مې کام را ترېخ کا — چه مې خوږ کا کام ترخه دوا نا کام را
نه نشاط سته نه مستي سته نه رندي شته — چه سم نه شه خدا او بد علي الدوام را
پاو بوي سو په زړه کي لږ څه را انوډ کړه
محمد ته د اوږه ډک يو سي جام را

تمت الکتاب بعون الملک الوهاب اللهم اغفر وارحم لکاتبه وقاريه ومن نظر حق علينا والصلوة والسلام على رسوله محمد وعلى آله واصحابه اجمعين کتاب تمام سو
پر ورځ د جمعې ۲۴ د شوال المکرم ۱۱۴۲ سنه هجري پقلم هر جنبن او موف
محمد هوتک هم فارغ البال سو الحمد لله حمداً کثيرا
بتاريخ دهم ماه ربيع الاول سنه يکهزار و دوصد و شست و پنج هجري نقل شده بود

(c) ketabton.com: The Digital Library

از هجرت رسول خدا صلی الله علیه وسلم بدستخط حقیر فقیر پر تقصیر
نور محمد نوروتی برای عالیجاه رفعت جایگاه سردار عالی تبار سردار
میر دل خان قلمی گردید — هر که خواند دعا طمع دارم
زانکه من بنده گنه‌کارم — این کتاب را احقر الناس محمد عباس
قوم نهایی در شهر کوئته بلوچستان خاص از برای عالیجاه تجارت نشان
حاجی عبدالاکبر قوم هوتکی قلمی کرده ۱۳۰۳ هجری باستعجال تمام قلمی شد

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library